

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Katolická teologická fakulta
Katedra pastorálních oborů a právních věd
Pastorální teologie

Marie Skalická

Proměny života farnosti v letech 1989 – 2007

*Vyhodnocení změn ve farnosti při kostele sv. Františka z Assisi
v Praze-Chodově*

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Aleš Opatrný, ThD.

Praha 2008

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Ing. Mgr. Aleši Opatrnému, ThD. za odborné vedení a ochotu k poskytování osobních konzultací při psaní této práce.

Současně bych ráda poděkovala za možnost studia na KTF UK v Praze.

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....

OBSAH

1. Úvod	5
2. Farnost při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově.....	12
2. 1. Geografické a historické vymezení farnosti a tamní pastýři	12
2. 2. Kostel sv. Františka další sakrální objekty ve farnosti	18
2. 3. Liturgie	24
2. 4. Svátosti	27
2. 5. Organizace, interní správa farnosti a odborní pověřenci	30
2. 5. 1. Kněží a další duchovní	30
2. 5. 2. Farní rada	31
2. 5. 3. Pastorační asistenti	35
2. 5. 4. Katechetické mise	36
2. 5. 5. Další funkce a podíly na běhu farnosti	39
2. 6. Mimoliturgické aktivity, vzdělávání a jiné	40
2. 7. Ekumenismus	45
3. Shrnutí	48
4. Příloha č. 1 – Složení farních rad 1994-2008	52
5. Příloha č. 2 – Přehled pastoračních asistentů do roku 2008	57
6. Příloha č. 3 – Orientační přehled mimoliturgických aktivit	58
6. 1. Modlitební a jiná společenství	58
6. 2. Katolická charismatická obnova	61
6. 3. Vzdělávání, zábava	62
6. 4. Práce s dětmi (mimo katechezi)	64
6. 5. Farní tiskoviny	66
6. 6. Hudba	67
6. 7. Divadlo	68
6. 8. Zájezdy, poutě	69
6. 9. Farní plesy	70
6. 10. „Družba“ s okolím	70
7. Literatura a prameny	72
7. 1. Zkráceně citovaná literatura a prameny	72
7. 2. Všechna použitá literatura a prameny	73
8. Anglická anotace	77

1. ÚVOD

Víra v Boha a obecně v transcendentno je člověku vlastní snad od počátku lidstva. V každé civilizaci na celém světě většinou tato víra dospěla k nějaké formě institucionalizování, které ji jednak kodifikovalo pro dané společenství a zároveň toto společenství lidí sjednocovalo společensky, ideově a spirituálně. Specifická byla už ve starověku monoteistická víra abrahámská a z ní vycházející víra judaismu Hebrejců. Poměrně složitým procesem, který se nám teologicky a také historicky zračí zvláště v biblickém Starém Zákoně, se náboženství judaismu časem plně institucionalizovalo a vztahovalo k jedinému – v pohledu Hebrejců – skutečnému pozemskému příbytku Boha, kterým byl jeruzalémský chrám, kde probíhaly také obětiny apod. Ke stejnému Bohu jako Hebrejci se vztahují i křesťané, kteří věří a doufají, že v osobě Ježíše poznali Starým Zákonem přislíbeného a očekávaného Spasitele. Logicky i křesťanská víra podlela v dějinách jistému institucionalizování ve složitém organismu církve. Církev ovšem nezůstala během dvou tisíciletí své existence jednotná. Když opomineme některé už časně heretické proudy, nastalo její první zásadní rozdělení vzájemnou odlukou křesťanského Východu a Západu v roce 1054 v Konstantinopoli. Západ odvíjí svou institucionální strukturu od apostolicitně odvozeného primátu římského biskupa. Poté ani západní římská církev nezůstala jednotná. Nejzávažnější odluka nastala během reformace v 16. století. Svým způsobem tyto již dále méně znatelné odstředné tendence pokračovaly (např. Starokatolická církev, Církev československá atd.) až do 2. vatikánského koncilu z let 1963 – 1965.

Současná podoba římské katolické církve je tedy dána jednak svou nepřerušenu kontinuitou od počátků, koncily, tradicí a v konečném – pro současnou podobu významném – důsledku právě zmíněným reformně laděným II. vatikánským koncilem, který od Tridentského koncilu snad nejradikálněji změnil nejen vnější podobu církve, ale také její pastorační směřování a tím snad její přiblížení modernímu světu, aniž by ovšem slevila cokoliv ze své víry a teologie. Koncil, a to je nutné mít na vědomí, nic nezměnil na tradiční hierarchické struktuře církve. Podle nauky církve je jejím nejvyšším veleknězem Ježíš Kristus, který je uprostřed věřících přítomen „*v biskupech, jimž stojí po boku kněží*“.¹ Kněžství se v církvi předává v apoštolské linii svátostným svěcením jako nesmazatelným znamením, přičemž vlastní vnější akt svěcení je vyhrazen příslušnému biskupovi.² Tato hierarchická struktura hlídá jednotu Učitelského úřadu církve (Magisterium).³

¹ LG, čl. 21, s. 56.

² CIC, Kán. 1015, s. 453.

³ srov. zvl. LG, čl. 21, 25, s. 56, 61-62.

Zmínila jsem, že institucionální struktura římsko-katolické církve stojí na primátu následníků apoštola sv. Petra na římském biskupském stolci, na papežích.⁴ Spolu s papežem a nikdy bez něj je „*nositelem nejvyšší a úplné moci nad celou církví*“ biskupský sbor.⁵ Zvláštní úlohu zastává v církvi sbor kardinálů, kterému přísluší volba papeže. Vedle toho se podílejí kardinálové i na řešení dalších závažnějších otázek církve.⁶ Specifickým pomocným správním, soudním apod. orgánem je papeži Římská kurie.⁷ Posláním církve je pak především hlásat radostnou zvěst Evangelia do všech koutů světa a šířit tak slávu a lásku samotného a trojjediného Boha.⁸ Po celém světě tak přirozeně vznikaly a nadále vznikají místní církve, „*v nichž a z nichž je jedna a jediná katolická církev*“.⁹ Místní církvi¹⁰ se rozumí především diecéze, která je částí božího lidu a „*která je svěřena do pastýřské péče biskupovi v součinnosti s kněžstvem tak, že spojena se svým pastýřem a jím skrze evangelium a eucharistii v Duchu svatém shromážděna, ustavuje místní církev, v níž je skutečně přítomna a působí jedna svatá katolická a apoštolská Kristova církev*“.¹¹ V jednotlivých státech dnešního politického uspořádání světa má papež právo vedle toho jmenovat k pomoci a posile místních církví papežské vyslance.¹² Každá diecéze (místní církev) se sama dále člení na další menší části – na farnosti,¹³ které jsou vždy svěřeny biskupem-ordinářem v pastýřskou péči knězi-farářů,¹⁴ který může mít ku pomoci svým biskupem jmenované i další pomocné duchovní (a to buď kněžské- tj kaplani atd., nebo jáhny).¹⁵ Hlavní povinností kněze ve farnosti je zprostředkování a asistence svátostného života církve.¹⁶

Vedle diecézí, „*v nichž a z nichž je jedna a jediná katolická církev*“,¹⁷ se rozumí místními církvemi, respektive jsou jim postaveny naroveň také územní prelatury a územní opatství, apoštolské vikariáty, apoštolské prelatury a natrvalo zřízené apoštolské administratury.¹⁸ Pojmy zde vzhledem k úzkému zaměření práce netřeba vysvětlovat.¹⁹ Biskupa, který je v čele diecéze, buď svobodně jmenuje papež, nebo zákonně zvolené

⁴ CIC, Kán. 331-335, s. 143-145.

⁵ Tamtéž, Kán. 336, s. 145.

⁶ Tamtéž, Kán. 349-359, s. 153-157.

⁷ Tamtéž, Kán. 360-361.

⁸ LG, čl. 5. – AG, 1.

⁹ CIC, Kán. 368, s. 163.

¹⁰ Tamtéž, Kán. 368-374, s. 163-165.

¹¹ Tamtéž, Kán. 369, s. 163-165.

¹² Tamtéž, Kán. 362-367, s. 159-163.

¹³ Tamtéž, Kán. 374, 515-518, s. 165, 235-237.

¹⁴ Tamtéž, Kán. 519-

¹⁵ Tamtéž, Kán. 564-572.

¹⁶ Tamtéž, Kán. 530, s. 243.

¹⁷ Tamtéž, Kán. 368, s. 163.

¹⁸ Tamtéž, Kán. 368, s. 163.

¹⁹ Blíže k tomu zvl. Tamtéž, Kán. 370-371, s. 165.

potvrzuje.²⁰ V případě pastoračních potřeb diecéze bývají na žádost diecézního biskupa jmenováni papežem také pomocní biskupové.²¹ Ve výkonné moci vypomáhají diecéznímu biskupovi generální a biskupští vikáři.²² Hlavním úkolem biskupů a skrze ně jako ordinářů i příslušným kněží je hlavním úkolem hlásání Evangelia, tedy zvěstování víry ve vzkříšeného Ježíše Krista.²³

Jednotlivé sobě blízké sousední diecéze „*k podpoře společné pastorační činnosti (...) a k dosažení vzájemných vztahů mezi diecézními biskupy, vytvářejí (...) na určeném území církevní provincie*“;²⁴ v jejichž čele stojí metropolita, kterým je arcibiskup diecéze. Toho určuje či schvaluje papež.²⁵ V místní církvi je možné ze strany biskupské konference (tj. trvalé společenství biskupů z konkrétního území, většinou státu)²⁶ svolávat také různé sněmy. Plenární sněm musí podléhat schválení Apoštolského stolce, provinční sněm je možné svolat po kladném usnesení většiny diecézních biskupů biskupské konference.²⁷ Sněmy mají usilovat o to, aby na území místní církve „*byly uspokojeny pastorační potřeby božího lidu*“. Mají „*moc řízení, především zákonodárnou, takže vždy při dodržení obecného práva církve smí stanovit, co považuje za vhodné pro vzrůst víry, pro společné řízení pastorační činnosti, pro usměrnění mravů a pro navození, zachování a ochranu obecné církevní kázně*“.²⁸

Zjevně pro důvody dostatečného prostoru k pastorační činnosti biskupů a jejich kněží existuje v diecézi Kanonickým právem definovaná tzv. ekonomická rada, kam mohou být jmenováni na příslušné období i odborní laici. Naopak k pastorační pomoci biskupů a k bližšímu kontaktu ordináře s kněžstvem existuje tzv. kněžská rada, která disponuje pouze poradním hlasem.²⁹ Zvláštním orgánem v každé diecézi je tzv. pastorační rada,³⁰ „*které přísluší zkoumat pod vedením biskupa vše, co se vztahuje k pastorační činnosti v diecézi, toto také projednávat a předkládat o tom praktické závěry*“.³¹ Skládá se jak z duchovních, tak členů zasvěceného života a také (a to především!) z laiků, kteří jsou jmenováni biskupem, a to tak, „*aby v radě byla opravdu zobrazena část božího lidu, která tvoří diecézi, se zřetelem na různé územní části diecéze, na sociální podmínky a povolání, jakož i na účast na apoštolátě,*

²⁰ Tamtéž, Kán. 377, s. 167. K definici úřadu diecézního biskupa, jeho právům a povinnostem srov. zvl. Tamtéž, Kán. 381-402, s. 171-181.

²¹ Tamtéž, Kán. 403, s. 181.

²² Tamtéž, Kán. 391, § 2, s. 175

²³ srov. LG, čl. 25, s. 61.

²⁴ CIC, Kán. 431 § 1, s. 193.

²⁵ Tamtéž, Kán. 435, 436 § 1, s. 195.

²⁶ Tamtéž, Kán. 447-459, s. 203-207.

²⁷ Tamtéž, Kán. 439, 440, s. 197.

²⁸ Tamtéž, Kán. 445, s. 201.

²⁹ Tamtéž, Kán. 495-502, s. 225-229.

³⁰ Tamtéž, Kán. 511- 514, s. 233-235.

³¹ Tamtéž, Kán. 511, s. 233.

jakou mají jednotlivci sami nebo ve spojení s jinými“.³² Pastorační rada má pouze poradní hlas. Předsedá jí biskup.³³

Vlastní detailní apoštolát se pak uskutečňuje především v jednotlivých farnostech, ze kterých se skládá diecéze a které jsou také jejími základními jednotkami. Farnosti se pak ještě sdružují do vyšších správních jednotek vikariátů, v jejichž čele stojí okrskový vikář (děkan), kterého přirozeně jmenuje na dobu určitou diecézní biskup.³⁴ Vikář má mezi jinými povinnostmi a právy také „*podporovat a koordinovat společnou pastorační činnost v okrskovém vikariátě*“.³⁵ Kněz, kterému je ve farnosti svěřena pastorační péče o boží lid do rukou, vykonává své poslání – v jehož centru je především zajištění svátostného života obce³⁶ – jako místní zástupce biskupa.³⁷ O možnosti jmenování pomocných kněží (kaplanů)³⁸ a jáhnů ve farnosti již výše byla stručně řeč.³⁹

Na základě uvedeného stručného a možná trochu suchopádného přehledu lze snad doložit snahu institucionálního organismu církve o udržení jednoty svého Učitelského úřadu a čistoty učení Krista od prvního nástupce Krista na zemi, kterým je papež, až po svou nejmenší organizační jednotku, kterou je farnost. Zatímco apoštolské linii biskupů náleží udržení Učitelského úřadu, farnosti náleží detailní uskutečňování evangelia nabytého z církve a od Krista v dennodenním konkrétním životě v širokém plénu obyvatel i za hranicí organizačně definované církve, neboť „*církev není ze světa, ale je ve světě – a žije také pro tento svět v tom smyslu, jak pro něj žil Ježíš*“.⁴⁰ Každý jednotlivý stupeň církevní hierarchie církve můžeme bez rozpaků chápat jako nezastupitelný, jako nedílný úd jednotného organismu, kde každý má svou úlohu a specifické poslání.

Základní zlom v nedávných dějinách církve, jak jsem zmínila, nastal 2. vatikánským koncilem, který bývá nazýván také pastorálním koncilem. Právě pastorační optikou nahlížel koncil i výše nastřenou hierarchii církve, ve které vidí důsledně pastýře.⁴¹ I z dokumentů Koncilu zjevně vysvítá, že pastorační péče a úsilí nemohou být přesně vymezeny a definovány nějakou obecnou a úplnou normou. Nutno je pravděpodobně v intencích nauky

³² Tamtéž, Kán. 512, s. 233.

³³ Tamtéž, Kán. 514, s. 235

³⁴ Tamtéž, Kán. 553-555, s. 255- 257.

³⁵ Tamtéž, Kán. 555 § 1, s. 255.

³⁶ srov. zvl. Tamtéž, Kán. 528-530, s. 241-243.

³⁷ Tamtéž, Kán. 519, s. 237.

³⁸ Tamtéž, Kán. 564-572, s. 261-263.

³⁹ Tamtéž, Kán. 266, s. 113

⁴⁰ OPATRŇY Aleš: *Pastorační situace u nás. Analýzy a výhledy*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996, s. 11.

⁴¹ Tamtéž, s. 10 ad.

církve chápat v proměnnosti času a optikou individuální teologické interpretace, přestože byly a stále jsou různé snahy pastorační úkoly církve přesně vymezit.⁴² Hlubší spekulace o této problematice pak nejsou na tomto místě mým úkolem. V pohledu předkládané práce je podstatný dopad 2. vatikánského koncilu na pastorační vnitřní buňce církevní struktury, kterou je farnost.⁴³ Problematikou pastorační činnosti farních společenství se přirozeně zabírají logicky církevní dokumenty a i odborná literatura. Vzhledem ke specifčnosti jednotlivých církevních provincií a uvnitř nich dokonce jednotlivých vikariátů a nakonec i farností však není možná představa této literatury jako nějakého jasného „manuálu“, ale jako nástroje, které na základech učení a víry církve inspirují a konkretizují různé podněty a otázky v tak složité a vnitřně diferencované problematice. V našem prostředí asi nejpilnějším odborným autorem na dané téma je Mons. Aleš Opatrný.⁴⁴

V duchu dekretů 2. vatikánského koncilu a v „*návaznosti na 6. zasedání Biskupské konference ČSFR ze dnů 19. – 20. února 1991, které doporučily zřízení pastoračních institutů v jednotlivých diecézích*“, zřídil v pražské arcidiecézi v říjnu roku 1991 arcibiskup Miloslav Vlk Pastorační středisko se sídlem v Thákurově ulici 3 na Praze 6 v Dejvicích.⁴⁵ Úkolem střediska je provádět potřebné analýzy, vytvářet podklady, koncepce a pastorační plány pro potřeby arcidiecéze, případně Biskupské konference. Činnost střediska měla být úzce svázána s katechetickou komisí arcidiecéze a chystanou pastorační komisí.⁴⁶ Pastorační středisko dnes přirozeně úzce spolupracuje s Katechetickým střediskem Arcibiskupství pražského. Stávajícím ordinářem obou středisek je v současnosti Mons. Aleš Opatrný, který zastává úřad biskupského vikáře pro pastorační a je zároveň členem kněžské rady arcibiskupa.⁴⁷ Mons. Aleš Opatrný stál od počátku až do roku 1995 v čele Pastoračního střediska jako ředitel. Nyní funkci zastává P. Mgr. Vladimír Málek. Středisko v duchu svého založení „*připravuje a nabízí praktické podklady pro pastorační činnost, texty k aktuálním a ožehavým tématům, spirituální texty, texty s nedělními biblickými čteními a komentářem, předtištěné texty na*

⁴² Tamtéž, s. 13.

⁴³ GÓRECKI Edward: *Církev se uskutečňuje ve farnosti. Kanonicko-pastorační příručka pro duchovní a laiky*, Olomouc: Maticе cyrilometodějská, 1996.

⁴⁴ např. OPATRNÝ Aleš: op. cit. 40. – OPATRNÝ Aleš: *Pastorace v postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

⁴⁵ Zakládací dekret ze dne 16. 10. 1991: <http://ps.apha.cz/res/data/001/000163.jpg>, vyhledáno dne 14. 3. 2008.

⁴⁶ srov. Zakládací listina Pastoračního střediska Arcidiecéze pražské ze dne 16. 10. 1991.

⁴⁷ *Katalog Arcidiecéze pražské*, <https://katalog.apha.cz> (vyhledáno dne 14. 3. 2008).

nástěnky, letáky“, provozuje různé informační a vzdělávací webové stránky,⁴⁸ poskytuje psychologickou poradnu a umožňuje a organizuje různá setkávání.⁴⁹

Dalším podstatným faktorem, který koresponduje s pastorační péčí v pražské arcidiecézi, je výuka na KTF UK v Praze. Fakulta jednak spolu s kněžským seminářem vychovává a formuje budoucí kněze (pastýře) diecéze, ale zároveň poskytuje potřebné vzdělání také potenciálním laickým spolupracovníkům farářů v jednotlivých farnostech diecéze (pastorační asistenti, katecheti atd.). I pro jejich budoucí praktickou práci ve farnostech a na dalších stupních církevní hierarchie slouží zmíněná střediska.

Optikou kooperace všech těchto stupňů celocírkevní a diecézní hierarchie lze chápat pastorační péči a participaci na ní v každé jednotlivé farnosti jako práci na Božím plánu spásy a jako uskutečňování evangelia.

Struktura následující práce vychází z přesvědčení, že jednotlivé stupně hierarchie zrcadlí stupně jiné, že jsou vzájemně neoddělitelné. Jako je papež obklopen svými biskupy a dalšími pomocnými orgány, je biskup v diecézi obklopen svým kněžstvem a dalšími pomocnými orgány a nakonec je ve farnosti i kněz jako zástupce biskupa obklopen svěřeným božím lidem, o který se pastoračně stará a který mu je rovněž v mnohém ku pomoci. Stejně jako papež sídlí při bazilice sv. Petra v Římě, která je hlavním chrámem římsko-katolické církve, sídlí biskup v diecézi při katedrálním chrámu, který je hlavním chrámem dané diecéze. Nakonec i farnost má svůj hlavní farní chrám, který je hmotným centrem farnosti. Od kostelů, jako míst eucharistické slavnosti a stánků Boha, se odvíjí celý život církve a tedy v důsledku i život farnosti. V kostele prožíváme za předsednictví kněze liturgii, kněz nám zprostředkovává v kostele svátosti, s jejichž posilou můžeme v jednotě s Kristem hlásat evangelium slovem i činný i mimo rámec institucionální církve. Život katolického křesťana se plně odvíjí od společného slavení a prožívání Communio (eucharistické slavnosti). Etymologický výklad slova *pastorace* se plně odvíjí od pastýřského úřadu, jehož vykonavatelkou a správkyní je církev se svou apoštolsky předávanou hierarchií, která odráží velekněžství Krista.

Tuto hierarchickou pastorační strukturu církve a potažmo poté i farnosti jsem chtěla vzít jako výchozí pro stavbu předkládané práce. Proto začínám vlastním vymezením farnosti, jejím kostelem a dalšími sakrálními budovami, pokračuji liturgií a svátostmi, které udržují za předsednictví faráře rodinu farnosti pospolu v Kristu a pokračuji tzv. mimoliturgickými aktivitami v širokém slova smyslu, ve kterých se zračí konkrétní snahy obyvatel farnosti žít a

⁴⁸ Abecedu víry na Internetu - www.vira.cz; *Pastorace.cz* - www.pastorace.cz; Kontaktní křesťanský server - help.vira.cz; *Křesťanství.cz* - www.krestanstvi.cz; *Maria.cz* - www.Maria.cz.

⁴⁹ *Pastorační středisko*, <http://ps.apha.cz/o-nas/> (vyhledáno dne 14. 3. 2008).

předávat evangelium rozličnými způsoby. Nakonec nevynechávám ani problematiku ekumeny, která je trvalou výzvou uvnitř církví všech denominací.

Možná se práce místy může jevit spíše jako pouhé dějiny farnosti v uplynulých 20 až 25 letech, ale vlastní dějinnost je nevyhnutelně – podle mého názoru – dána již zaměřením práce, která měla zkoumat proměny života konkrétní farnosti. Dějinnost, tj. časovost je od našich činů naprosto neoddelitelná. Naproti tomu sledovat co možná nejvíce exaktně duchovní a pastorační proměnu farnosti, aniž bychom se uchýlili k přílišným subjektivismům, lze vzhledem k složitosti problematiky poměrně obtížně. Hlavní oporou proto musely zůstat stopovatelná fakta, data, činy apod. Na jejich pozadí se naopak možná může co nejvíce proměna farnosti v daném delším časovém úseku co nejlépe a snad i nejobjektivněji ilustrovat. Právě též z těchto důvodů jsem zvolila nikoliv jednoduché chronologické sledování proměn farnosti, ale sledování proměn v rovině tematické, vycházející volně ze struktury katolické církve, jak jsem to výše vysvětlila. Většina kapitol pak začíná shrnutím problematiky a na to navazuje detailnější přehled problémů, témat apod. Nutno také dodat, že jsem se sice snažila o co možná nejobjektivnější pohled, prostý všech závažnějších osobních hodnocení, ale právě vzhledem k osobnímu zaujetí a přináležení k organismu farnosti, které je práce věnovaná, to zcela možné nebylo a místy zřejmě ono osobní zaujetí pro tento organismus asi zaznívá. Pohledem zpět se dokonce domnívám, že to nemusí být ke škodě, neboť pastorační úsilí v daném čase vždy vyžaduje osobní zaujetí člověka na všech stupních církevní hierarchie. Možná snad toto zaujetí a s tím i láska k organismu farnosti, pokud z práce zaznívá, nemusí být úplně na škodu, přestože to může s sebou nést jisté subjektivní zkreslení situace. To nastalo pravděpodobně také absencí širšího spektra pramenů k dané problematice (farní kronika apod.). Zejména se to týká let 1985 až 1990, což definitivně vyšlo najevo až po zaregistrování názvu a po zadání bakalářské práce. Po konzultaci s vedoucím práce bylo rozhodnuto zabývat se spíše léty 1989 až 2007. K tomuto období bohužel rovněž místy schází základní prameny (farní kronika), které proto z valné části suplovaly farní časopisy. V nich jsou ovšem samotné zprávy o konkrétních událostech mnohdy subjektivně interpretované. Vedle toho jsem se místy dokonce musela vzhledem k úplné absenci pramenů uchýlit k osobním rozhovorům s pamětníky, zvláště s někdejšími faráři, jejichž informace jsem vzala jako spolehlivé. Z většiny těchto sdělení jsem se snažila vyabstrahovat osobní hodnocení a prezentovat tak pouze místy třeba historicky ne zcela přesně usazená fakta. Hodnocení, jestli se mi to alespoň zčásti podařilo, už ovšem nezáleží na mně.

2. FARNOST PŘI KOSTELE SV. FRANTIŠKA Z ASISI V PRAZE-CHODOVĚ

2. 1. Geografické a historické vymezení farnosti a tamní pastýři

V současnosti existují v Praze tři kostely sv. Františka z Assisi. Nejstarší raně barokní stojí na Starém Městě pražském, na pravém břehu řeky Vltavy, víceméně vedle ústí Karlova mostu a patří do správy křížovnického řádu. Zbylé dva – spadající již do běžné diecézní správy – mají poměrně krátkou historii. Jeden je filiálním kostelem historicky starší Římskokatolické farnosti u kostela Narození Panny Marie v Praze - Michli a najdeme ho na pomezí Krče a Michle v ulici U Habrovky. Druhý je farním kostelem velmi mladičké Římskokatolické farnosti u kostela sv. Františka z Assisi v Praze - Chodově, která leží na jižním okraji hlavního města Prahy v ulici Na sádce.⁵⁰ Oba kostely spadají v současné struktuře diecéze do III. pražského vikariátu.⁵¹ V ústředí našeho zájmu pak bude právě farnost chodovská.

Chodovská farnost nyní zahrnuje městskou část Praha 11, jejíž zástavbu z valné části tvoří sídliště budované od přelomu 60. a 70. let 20. století. Před výstavbou sídliště se v místě rozkládalo několik historicky dávných osad s venkovskou zástavbou a celá oblast až do roku 1968 – tedy do počátku plánů panelové výstavby – ležela za hranicemi pražské metropole.⁵² Oblast Chodova, která je jakýmsi středobodem všech ostatních budoucích spádových osad, byla osídlena již v mladší době kamenné (od 5 tis. let před K.). Prvními pramenně doloženými majiteli oblasti byli ale až křížovníci strážci Božího hrobu ze Zderazského konventu. Jako držitelé území jsou poprvé zmíněni roku 1332.⁵³ Vedle Chodova náleží do současné územní státní správy Prahy 11 ještě někdejší vsíky a osídlení jako Litochleby, Chodovec, Háje, Milíčov, Roztyly a další, které spojilo až teprve sídliště Jižní Město v jednolitý panelový organismus, a dále pak Šeberov, Hrnčiče, Újezd, Kateřinky a Křeslice, které vytváří tři samosprávné městské části.⁵⁴

Státní politicko-geografické uspořádání se ovšem nekryje a v minulosti v podstatě ani nekrylo s vikariátním a farním členěním pražské arcidiecéze. Chodov s blízkým okolím příslušel už ve středověku k hostivařské farnosti s kostelem zasvěcenému Stětí sv. Jana

⁵⁰ *Katalog Arcidiecéze pražské*, <https://katalog.apha.cz> (vyhledáno dne 19. 7. 2007).

⁵¹ Tamtéž (vyhledáno dne 19. 7. 2007).

⁵² AUGUSTA 1998, s. 11, 21, 65 ad.

⁵³ Tamtéž, s. 11.

⁵⁴ Tamtéž, s. 9 – 23.

Křtitele.⁵⁵ Po dobudování kostela bl. Anežky České na sousedním Spořilově v roce 1935 byl Chodov s okolím přiřčen k nově vzniklé spořilovské farnosti. V roce 1989 došlo k osamostatnění farnosti při kostele sv. Františka z Assisi. V té době zahrnovala a zajišťovala prostřednictvím jediného kněze duchovní správu pro jedno v té době již z nejpočetnějších sídlišť v republice (dnes více než 80 tis. obyvatel). Toto farní uspořádání nadále trvá.

Nedílnou problematikou emancipace geografické farnosti je existence vlastního sakrálního objektu, který je fyzickým domem prožívání křesťanského Communio v dané farnosti. Od pradávna do doby zmíněné inkorporace Chodova do organismu nové spořilovské farnosti docházeli věřící z oblasti Chodova do Hostivaře do kostela Stětí sv. Jana Křtitele. Podací právo ku kostelu v čase přirozeně přecházelo na různé osoby a subjekty v závislosti na majetkově-právních državách panství. První zmínka o sakrální prostoře na Chodově je datovaná rokem 1676, kdy obec získali benediktýni z dnes již zaniklého kláštera sv. Mikuláše na Starém Městě pražském. V daném roce tam někde měla vzniknout kaple neznámého patrocinia. Zdá se ovšem, že se jednalo pouze o soukromou liturgickou prostorou v tamní panské tvrzi.⁵⁶ Někdy z období baroka snad pochází i malebná rustikální stavba drobné kapličky sv. Jana Nepomuckého v blízkých Hájích. Staroměstští benediktýni spravovali za svého působení v oblasti i nedaleký kostel sv. Prokopa v Hrnčívích a díky tomu docházeli obyvatelé Chodova a okolí v té době i tam. Závažnější změnu přineslo až ve 20. století přiřčení oblasti do nové farnosti bl. Anežky České na Spořilově. Tamní správu vykonávali bratři františkáni z kláštera Panny Marie Sněžná na Novém Městě pražském. „*Za jejich pomoci vznikl na Chodově Spolek pro dostavení katolického chrámu Páně*“.⁵⁷ Kostel vysvětil 4. září 1938 arcibiskup Karel kardinál Kašpar (*1870 – †1941, pražským metropolitou 1931 – 1941) a duchovní správa nadále zůstala – jak napovídá i patrocinium chrámu – v rukou novoměstských františkánů. Zásadní zlom nastal v období komunistické diktatury po roce 1948. Prvním závažným signálem byla již nová Ústava z 9. května 1948. Následují církevní zákony č. 217/49 Sb. a č. 218/49 Sb., po kterých byly přijaty ještě další, jež byly jednoznačnou legitimizací perzekucí církví a řeholních komunit v Československu. Zrušení řeholních komunit přineslo formální zrušení patronátního práva novoměstských františkánů ve farnosti. V té době se tak dostalo kostelu sv. Františka poprvé neřeholního diecézního kněze. V roce 1984 byla zřízena samostatná duchovní správa při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově. Osamocená chodovská farnost, která zahrnula vedle nejbližšího okolí, které

⁵⁵ Tamtéž, s. 44.

⁵⁶ AUGUSTA 1998, s. 45.

⁵⁷ Tamtéž, s. 45.

sjednotilo sídliště, i nedalekou městskou část Praha-Újezd, vznikla až dekretem arcibiskupa Tomáška z 1. dubna roku 1989. Osamostatněnou farní správu již automaticky vykonával a nadále vykonává řadový diecézní klérus.

Chodovem prošla v poválečném období celá řada duchovních. Většina přirozeně až po konci komunistické diktatury v letech po roce 1990. Prvním farářem samostatné farnosti byl až P. Jindřich Šulc, který sloužil jako kněz při chodovském kostele sv. Františka z Assisi od roku 1976 nejdříve jako kaplan. Po roce 1995 přibyla k farářům řada asistenčních duchovních (kaplani a jáhni). Na sklonku roku 1997 byl pro chodovskou farnost vysvěcen trvalý jáhen Pavel Urban. Prozatím posledním farářem na Chodově byl P. Václav Chroust, který v létě roku 2005 využil práva sabatického roku a k farnosti byl proto jako administrátor jmenován P. Karel Kočí, který setrvává v úřadě doposud. Níže uvádím stručný přehled všech trvaleji působících duchovních od vzniku samostatné farnosti sv. Františka v Praze na Chodově.

faráři:

P. Jindřich Šulc (*4. 4. 1934 Kanice – †7. 4. 2003 Praha): 1976 – 1992. Při kostele sv. Františka na Chodově sloužil jako kaplan spořilovské farnosti od roku 1976 do 1. dubna 1989, kdy byl kardinálem Tomáškem jmenován farářem nově vzniklé farnosti na Chodově. V září roku 1992 byl poslán jako farář do Prahy-Hostivaře. Po třech letech se stal rektorem kostela Nejsv. Srdce Ježíšova v Praze-Malešicích a výpomocným duchovním pro domovy důchodců na Jižním Městě a ke konci života v Malešicích. Na kněze byl vysvěcen 29. 6. 1974 v Praze. Působil rovněž vedle jmenovaných míst v Ostrově nad Ohří, v Praze-Spořilově, v Praze-Vršovicích a v Dobříši. Svou primiční mši sloužil v kostele Neposkvrněného Početí Panny Marie v Praze 10-Strašnicích, kde se s ním rovněž 15. 4. 2003 bylo možné naposledy rozloučit. Pohřben byl do rodinného hrobu v Petrovicích u Nového Bydžova.⁵⁸

P. Michael Slavík: 1992 – 1995. V létě roku 1992 vystřídal v úřadu dlouhá léta na Chodově působícího faráře P. Jindřicha Šulce. Po tříleté práci odešel ke konci června 1995 do funkce spirituála a později rektora kněžského semináře při KTF UK v Praze. Poté byl v říjnu 2000 povolán arcibiskupem Miroslavem kardinálem Vlkem k úřadu generálního vikáře pražské arcidiecéze. Úřad mu byl v září roku 2005 prodloužen na dobu neurčitou a vykonává ho doposud.⁵⁹

⁵⁸ *Zpravodaj pražské arcidiecéze*, květen 2003, s. 5. – <http://www.apha.cz/rozlouceni-s-jindrichem-sulcem/> (vyhledáno dne 17. 3. 2008).

⁵⁹ *Zpravodaj pražské arcidiecéze*, listopad 2005, č. 9, s. 4.

P. Petr Bubeníček: 1995 – 1999. K Chodovské farnosti byl jako farář přidělen od července 1995 po předchozím působení ve farnosti ve Štěchovicích.⁶⁰ Odešel ke konci října 1999 a svým ordinářem byl povolán jako administrátor do farnosti v Roztokách u Prahy, kde působí dodnes.⁶¹

P. Václav Chroust: 1999 – 2005. Na Chodov přišel jako farář po osmiletém působení v Roudnici nad Labem⁶² na začátku listopadu 1999.⁶³ V roce 2005 požádal svého ordináře o umožnění nástupu sabatického roku, který zahájil k 1. 7. 2005.⁶⁴ Po uplynutí sabatického roku požádal o dispenz kněžství.

administrátoři:

P. Karel Kočí: od 2005. Do farnosti byl přidělen jako administrátor po uvolněním faráři P. Václavu Chroustovi, který využil v létě 2005 práva nastoupit sabatický rok kněžské služby. Dodnes působí jako administrátor farnosti.⁶⁵

kaplani:

P. Roland Solloch: 1995 – 1996. Byl historicky prvním asistenčním duchovním chodovského faráře, a to od podzimu 1995⁶⁶ do léta 1996, kdy byl poslán jako farář ke kostelu sv. Václava ve Mníšku pod Brdy. Poté od září 1998 krátce působil jako farář u kostela sv. Václava v Praze-Vršovicích. Dnes působí jako starokatolický farář ve Varnsdorfu.⁶⁷

P. Ladislav Souček: 1998 – 1999. Přišel v létě 1998⁶⁸ jako v pořadí čtvrtý asistenční duchovní chodovského faráře a zůstal tam do června 1999. Po odchodu působil jako kaplan u kostela sv. Prokopa v Praze-Žižkově a zároveň jako administrátor u kostela sv. Bartoloměje v Kyjích.⁶⁹

P. Vladimír Kalík: 1999 – 2000, 2004 – 2005. V červnu 1999⁷⁰ nastoupil spolu s P. Michalem Procházkou jako pátý (resp. šestý) asistenční duchovní chodovského faráře a po

⁶⁰ LÁSKA Vojtěch ml.: „Znovu budeš sázet vinici, ale tentokrát budeš sklízet její plody“ (rozhovor s P. Petrem Bubeníčkem), in: FCHOD 6 (1995), s. 8-11.

⁶¹ *Katalog Arcidiecéze pražské*, https://katalog.apha.cz/web/katalog_detail.php?sablona_soubor=detail/farnosti_detail.xml¶metry (vyhledáno dne 14. 3. 2008).

⁶² CHROUST Václav: Slovo na červen, in: FCHODOVINY 6 (2005), s. 3.

⁶³ ŽF říjen (1999).

⁶⁴ FCHODOVINY 6 (2005), s. 2 otištěn dopis generálního vikáře Mons. Michaela Slavíka, kterým z pověření arcibiskupa Miroslava kardinála Vlka P. Václava Chrousta informuje o umožnění nástupu sabatického roku.

⁶⁵ TICHÝ Radek: *Lidi na Chodově mi dělají radost. Rozhovor s P. Karlem*, in: FCHODOVINY 1 (2006), s. 8-9.

⁶⁶ FCHOD 6 (1995), s. 2.

⁶⁷ *Starokatolická církev ve Varnsdorfu*, <http://www.starokatolici.cz/varnsdorf.html> (vyhledáno dne 14. 3. 2008).

⁶⁸ ŽF červen (1998).

⁶⁹ LÁSKA Tomáš: *Rozhovor s Ladislavem Součkem*, in: FCHOD 11 (1998), s. 2-4. – TICHÝ Radek: *Jde mi o to, dávat lidi dohromady* (rozhovor s P. Ladislavem Součkem), in: FCHODOVINY 4 (2002), s. 8.

⁷⁰ ŽF červenec-srpen (1999).

necelém roce byl povolán jako administrátor do farnosti v Petrovicích. Na Chodov se jako kaplan vrátil ještě v červenci 2004,⁷¹ a to v pořadí již jako devátý asistenční duchovní chodovského faráře. Nadále k tomu zůstal též administrátorem v Praze–Petrovicích. Z funkce kaplana odešel ke konci června roku 2005 a byl delegován jako kaplan ke kostelu sv. Antonína v Praze-Holešovicích.⁷²

P. Michal Prokázka: 1999 – 2001. V červnu 1999⁷³ nastoupil spolu s P. Vladimírem Kalíkem jako pátý (resp. šestý) asistenční duchovní chodovského faráře. Po odchodu v červnu 2001 byl jako farář poslán ke službě do Brandýsa nad Labem, kde působí dodnes.⁷⁴

P. Pavel Semela: 2001 – 2003. V červnu 2001⁷⁵ přišel jako v pořadí sedmý asistenční duchovní chodovského faráře z farnosti v Praze-Stodůlkách.⁷⁶ Odešel po dvou letech v červnu 2003 a byl přidělen jako farář do Neratovic, kde slouží dosud.⁷⁷

P. Stanislav Glac: 2003 – 2004. V červnu 2003⁷⁸ byl povolán v pořadí již jako osmý asistenční duchovní chodovského faráře a odešel v červnu 2004 jako kaplan do Roudnice nad Labem, kde nastoupil službu v červenci téhož roku.⁷⁹

P. Petr Svoboda: 2004 – 2006. V červenci roku 2004⁸⁰ byl uvolněn z brněnské diecéze pro službu v Armádě ČR jako vojenský kaplan pro vojenskou policii a od srpna 2004 byl zároveň přidělen jako výpomocný kněz. Ve farnosti vypomáhal dle svých možností (zvl. o nedělních bohoslužbách).⁸¹ V průběhu působení na Chodově byl několikrát na vojenské misi v Iráku.⁸² Z Chodova odešel koncem července 2006.⁸³

P. Benedikt Hudema: 2006 – 2007. Do chodovské farnosti přišel začátkem července 2006⁸⁴ z jáhenského ročního působení při farnosti v Řevnicích.⁸⁵ Své působení ve farnosti ukončil koncem června 2007 a odešel jako farář do Berouna.⁸⁶

⁷¹ FCHODOVINY 7-8 (2004), s. 3.

⁷² FCHODOVINY 9 (2005), s. 9.

⁷³ ŽF červenec-srpen (1999).

⁷⁴ FLOSMAN Martin: *Jak se žije...* (rozhovor s P. Michalem Procházkou), in: ŽF Advent a Vánoce (2001).

⁷⁵ ŽF červen (2001). – ZICHÝ Radek: *Rozhovor s P. Pavlem*, in: ŽF září (2001).

⁷⁶ TICHÝ Radek: *Otvírat pivo čímkoli!* (rozhovor s P. Pavlem Semelou), in: FCHODOVINY 6 (2003), s. 10-11.

⁷⁷ *Katalog Arcidiecéze pražské*, <https://katalog.apha.cz>.

⁷⁸ FCHODOVINY 6 (2003), s. 14. – TICHÝ Radek: *Stahovat Ježíše z nebe dolů* (rozhovor s P. Stanislavem Glacem), in: FCHODOVINY 9 (2003), s. 8-10.

⁷⁹ FCHODOVINY 7-8 (2004), s. 3.

⁸⁰ Tamtéž, s. 3.

⁸¹ Tamtéž, s. 3. – MALÝ Filip: *Vánoce Petra Svobody aneb vojenský kaplan v Iráku* (rozhovor s P. Petrem Svobodou), in: FCHODOVINY 3 (2005), s. 6-8.

⁸² FCHODOVINY 9 (2005), s. 8.

⁸³ FCHODOVINY 7-8 (2006), s. 15.

⁸⁴ FCHODOVINY 9 (2006), s. 8.

⁸⁵ TICHÝ Radek: *Být otevřený pro všechny* (rozhovor s P. Benediktem Hudemou), in: FCHODOVINY 9 (2006), s. 10-13.

⁸⁶ FCHODOVINY 5 (2007), s. 13.

P. Antoni Kośmidek: od 2007. Na Chodov přišel z litoměřické diecéze.⁸⁷

jáhni:

Jakub Hučín: 1996 – 1997. Nastoupil na podzim roku 1996⁸⁸ jako druhý asistenční duchovní chodovského faráře a zůstal ve funkci do léta 1997. Po odchodu byl přidělen jako výpomocný duchovní při akademickém farním kostele Nejsv. Salvátora na Praze 1, kde byl a stále doposud je farářem P. Tomáš Halík. Nyní se věnuje psychoterapii, pedagogice a vykonává úřad starosty v Kytíně.

Robert Hanačík: 1997 – 1998. Ve farnosti působil jako jáhen ve školním roce od září 1997⁸⁹ do léta 1998 před svěcením na kněze jako v pořadí třetí asistenční duchovní chodovského faráře.⁹⁰ Na kněze byl vysvěcen 13. 6. 1998 a nastoupil službu v Řevnicích.⁹¹

Pavel Urban: od 1997. Dne 12. 11. 1997 byl v kostele sv. Františka na Chodově při mši celebrowané pražským světícím biskupem Václavem Malým vysvěcen na jáhna.⁹² Od té doby je trvalým jáhnem na Chodově.

⁸⁷ Tamtéž, s. 13.

⁸⁸ ŽF říjen-listopad (1996). – FCHOD 12 (1996).

⁸⁹ ŽF červenec-srpen (1997).

⁹⁰ ŽF září (1997) – ŽF červen (1998).

⁹¹ ŽF červen (1998).

⁹² ŽF listopad (1997). – FRIEDOVÁ Katka: *Bylo požehnáním být s vámi v této farnosti* (rozhovor s Pavlem Urbanem v 10. výročí svěcení), in: FCHODOVINY 11 (2007), s. 5-8.

2. 2. Kostel sv. Františka a další sakrální objekty ve farnosti

Specifikem českého jazyka je rozlišení slov církev a kostel, zatímco latina a ostatní evropské jazyky mají pro obé označení jediné (lat. ecclesie, ang. church, něm. Kirche atd.), které jakoby symbolicky lépe vyjadřuje jednotu společenství církve a život církve, který není omezen jen na sakrální prostory kostelů a naopak samo dění v kostele zrcadlí i trvalou přináležitost člověka k Bohu a trvalou Boží přítomnost. Kostel je hmotným a prostorovým vyjádřením jednoty církevní komunity, která se v jednotě s Bohem setkává při společném veřejném slavení bohoslužeb a prožívání svátostného *Communio*, tj. sv. přijímání.⁹³ Každá místní církev, jak jsem se snažila předeštit, je povětšinou definována i geograficky.⁹⁴ Kodex kanonického práva kán. 515 § 1 tuto geografickou jednotku funkčně a správně definuje jako „určité, natrvalo zřízené společenství křesťanů v místní církvi, svěřené pod vedením diecézního biskupa do pastorační péče farářů, jako jejímu vlastnímu pastýři“.⁹⁵ Vlastní sakrální objekt (kostel) je pak nedílnou součástí společenství místní církve. Výlučnost sakrálních liturgických prostor vyjadřuje kanonické právo příkazem titulu (tj. zasvěcení) sakrální prostory,⁹⁶ který odráží jednak skutečnost vysvěcení prostory příslušným ordinářem a také symbolicky odráží uvedení sakrální prostory a k ní náležejícího společenství pod ochranu a přímluvu konkrétnímu světcí, který se tak stává duchovním patronem místa a lidu, a také tím v důsledku odráží pospolitost a jednotu církve bojující s církví vítěznou.⁹⁷

Zasvěcení chodovského kostela sv. Františka z Assisi evidentně zrcadlí někdejší filiální přináležitost oblasti nedaleké spořilovské farnosti sv. Anežky České, kde drží podací právo františkáni. Ti jsou spolu s dalšími řeholními komunitami v církvi svou správní strukturou vyjmuti z běžné diecézní struktury. Vedle kostela sv. Františka a ještě výše zmíněné droboučné barokní kapličky sv. Jana Nepomuckého na Hájích do nedávna žádná další sakrální budova na území farnosti nestála. Je proto přirozené, že v roce 1989 byla farnost založena právě při jmenovaném kostele a že podle jeho *patrocinia* (tj. zasvěcení) nese i jméno. V relativně nedávné minulosti přibýly a rovněž i ubyly v oblasti další katolické sakrální prostory. Byl to v roce 1993⁹⁸ vztyčený a de facto pouze přechodný stan zasvěcený

⁹³ KKC, čl. 1396, s. 358.

⁹⁴ CIC, Kán. 518, s. 237.

⁹⁵ CIC, Kán. 515, s. 235.

⁹⁶ CIC, Kán. 1218, s. 533.

⁹⁷ KKC, čl. 748, 750, 761, 767, 769, 1053, s. 200, 201, 204, 205, 206, 273 aj.

⁹⁸ PEROUTKA Ferdinand: *Co dělá farní rada?*, in: Farní časopis 1 (1995), s. 2. (*Farní časopis* byl nultým číslem budoucího *FCHODu*).

apoštolskému knížeti sv. Pavlu, v roce 1999 vybudovaná a svou povahou nakonec také přechodná kaple sv. Ludmily a v nedávné době v roce 2007 slavně vysvěcené tzv. Komunitní centrum s kostelem ku cti bl. Matky Terezy. Každé zmíněné zasvěcení – jak dále uvidíme – odráží, obdobně jako zasvěcení farního chrámu sv. Františka, jeho minulou příslušnost ke Spořilovu, život, potřeby a naděje farní obce v konkrétním čase.

Zjevně nejstarší dochovanou sakrální prostorou⁹⁹ je na území farnosti barokní kaple sv. Jana Nepomuckého z 18. století. Bohužel k její historii nic zvláštního, co by se dotýkalo duchovního života tamní farní obce, dochováno nemáme. Patrocinium kaple se jistojistě váže k mohutné barokní úctě ke světcu, která byla v době vzniku ryze obecné povahy, a nelze z ní proto vyvozovat zvláštní závěry. Už jen díky své zcela minimální velikosti musela hrát kaple v dějinách obce minimální roli. Svou velikostí nebyla uzpůsobena ke konání veřejných bohoslužeb a spíše tak mohla mít charakter votivní a zřejmě primárně sloužila k zposvátnění krajiny, která se prostřednictvím světce odporučela Bohu. Lokální význam kaple v organismu farnosti vyjadřuje i skutečnost, že mnoho farníků o její existenci vůbec nemá ani povědomí.¹⁰⁰ Jisté není ani její současné vlastnictví. Přesto i k této kapli, která není svou velikostí uzpůsobena k běžné liturgii, se konaly po celou dobu existence farnosti poutě.

Farní kostel sv. Františka je naproti tomu mladý a jako farní přirozeně hrál a dodnes hraje zásadní roli v životě farnosti. Zmínili jsme, že byl postaven mezi léty 1937 – 1938, kdy byl vysvěcen. V jeho existenci můžeme vypíchnout především tři zásadní fáze: a) postavení a původní podobu; b) interiérové úpravy liturgického prostoru po 2. vatikánském koncilu; a c) období především exteriérových úprav a rozšíření mezi léty 1991 – 1992, na což o několik let později navazovala výstavba sousední fary. Podoba kostela a příslušejícího okolí trvá od posledních a léta probíhajících úprav až na zanedbatelné drobnosti dodnes. Každá z etap plně zračí nauku a potřeby obecné církve v tom konkrétním čase a také proměny a potřeby chodovské farní obce v čase.

⁹⁹ Na území dnešního Jižního Města vznikla podle pramenných zmínek kaple během poslední třetiny 17. století. Její zasvěcení je dnes neznámé. Pravděpodobně byla vybudována v komplexu Chodovské tvrze. Po roce 1728, kdy území Chodova připadlo ke kunratickému panství, se již v pramenech ale kaple neobjevuje. – srov. BARTOŇ Jiří: *Historie naší farnosti 5*, FCHOD 4 (1995), s. 6. – BARTOŇ Jiří: *Historie naší farnosti 6*, FCHOD 6 (1995), s. 4.

¹⁰⁰ Tak soudím z množství rozhovorů vedených s tamními farníky, mezi které rovněž patřím.

První etapu před úpravami, které přinesl 2. Vatikánský koncil, nám dokládají především ikonografické prameny v podobě dobových fotografií.¹⁰¹ Nově vysvěcený kostel ke cti sv. Františka z Assisi se i při své architektonické jednoduchosti od současné podoby výrazně lišil.

Zvláštní roli zastával zmíněný stan zasvěcený apoštolu sv. Pavlovi, který – jak známo – byl po nějaký čas povoláním výrobce stanů. Vztyčen byl v roce 1993,¹⁰² během farní správy P. Michaela Slavíka, před vstupem do kostela sv. Františka z Assisi na parkovišti, jehož prostranství bylo farností pronajato od městské části Prahy 11. Důvody vztyčení velkého vojenského stanu byly doslova prozaické. Sčítání farníků roku 1992 totiž jen potvrdilo pravidelně zažívanou zkušenost o nedělních mších svatých, že kostel sv. Františka je kapacitně pro farnost Jižního Města nedostatečný. Právě z iniciativy P. Michaela Slavíka přišel impuls hledání doplňkové prostory ke slavení mši a k hromadnému setkávání, což vyústilo v provizorium stanu sv. Pavla. Zasvěcení sv. Pavlovi zjevně mělo odrážet cosi z apoštolské činnosti apoštola mezi pohany, cosi z jeho zapálení hlásat jediného Boha a Jeho Syna Ježíše Krista v prostředí Bohu přímo nenakloněnému. Jistě nebudeme od věci, budeme-li v patrociniu stanu, vedle zmíněného odkazu na povolání apoštola, hledat snahu místní církve vstoupit více mezi tradičně nevěřící majoritu Jižního Města, jež bylo na sklonku komunistické diktatury a v letech na to navazujících v rámci urbanismu bezmála synonymem komunistického znásilnění lidského společenství a tím zapříčiněné duchovní a hodnotové prázdnoty. Podobně jako se stan chtěl otvírat širšímu obyvatelstvu Jižního Města, otevřel sv. Pavel náruč křesťanství i mimo rámec židovského národa. Provizorium stavu sv. Pavla pak vycházelo z dlouhodobých snah a plánů vybudovat na Jižním Městě ekumenické centrum, ze kterého nakonec po letech sešlo a nahradil ho projekt Komunitního centra Matky Terezy. Plány výstavby ekumenického centra vznikly již za působení P. Michaela Slavíka. Ve farní radě měl projekt na starosti Ing. Josef Rendl. Za uskutečnění projektu se modlili věřící různých denominací (zvl. katolíci a evangelíci) při ekumenických setkáních, která pravidelně probíhala od roku 1993 (srov. kapitola 2. 7. *Ekumenismus*).¹⁰³

Ve stanu vedle pravidelných mší a běžných setkávání probíhalo i slavností biřmování. Část farníků, jak lze soudit z jejich vzpomínek, se stavbou nebyla nikdy spokojena, část svůj postoj během doby trvání přehodnotila a část její neokázalost a de facto i „polní“ originalitu od počátku přivítala. Provizorium stavby, jehož technické limity nejednou narušovaly

¹⁰¹ např. FLOSMAN Martin: *Když má kostel narozeniny*, in: FCHODOVINY 9 (2006), s. 6-7. – FCHODOVINY 12 (2007), s. 2. – FLOSMAN Martin: *Tvořit znamená podílet se na stvořitelském díle Božím*, in: FCHODOVINY 12 (2007), s. 10-12.

¹⁰² PEROUTKA Ferdinand: op. cit. 100, s. 2.

¹⁰³ PEROUTKA Ferdinand: *Rozhovor s Ing. Josefem Rendlem*, in: FCHOD 1 (1996), s. 8-9.

především v zimních měsících i liturgii, nakonec podleho v polovině září roku 1998 prvním poryvům podzimního větru a bylo strženo.¹⁰⁴ Následný průzkum veřejného mínění ve farnosti a paralelně svolaná farní rada rozhodli, že zničený stan se již nebude obnovovat a tedy i do něj investovat finance a raději se co nejdříve přistoupí ke stavbě kostela nového a pevného, byť třeba rovněž provizorního. P. Petr Bubeníček se tak v krátkém čase zasadil o vypracování projektu dřevěného montovaného kostela sv. Kláry, který měl být vystavěn na místě spadlého stanu a uvnitř měl pojmut na 350 osob.¹⁰⁵ Z důvodů jen dočasného pronajmutí (5 let) prostoru parkoviště před kostelem sv. Františka, kde stál stan, a tím z důvodů finanční neefektivity projektu však z projektu stavby kostela sv. Kláry nakonec sešlo.

V té době již probíhala za nového faráře P. Petra Bubeníčka jednání s městskou částí Prahy 11, jejichž cílem bylo najít jiné prostory, která by sloužila jak duchovním potřebám farnosti, tak městu samotnému. Vzhledem k narůstajícímu průměrnému věku obyvatel Jižního Města a ubývajícimu počtu tam žijících dětí, byla vybrána budova školky v Modletické ulici čp. 1401. Jistě i ze zmíněných důvodů, kdy prostora byla plánovaná nejen jako sakrální prostora, ale též jako prostora multifunkční, vyšla městská část Prahy 11 „*farnosti vsříc při žádosti o pronájem celé budovy školky a při odpuštění nájmu ve výši investic, které farnost vložila do opravy oddělení školky v havarijním stavu*“, která nadále byla v omezeném rozsahu součástí komplexu. Farnost si totiž zcela původně plánovala pronajmout jenom jedno oddělení komplexu.¹⁰⁶ Díky iniciativě P. Petra Bubeníčka a jeho nejbližších spolupracovníků, mezi kterými jmenujme především Alici Žváčkovou, bylo v komplexu školky o 3. neděli adventní (13. 12.) roku 1998 otevřeno Křesťanské centrum Jižní Město (KC-JM).¹⁰⁷ Záhy byla ve školce vystavěna prostora kaple, která byla zasvěcena ke cti sv. Ludmily. Kaple byla na rozdíl od viditelného provizoria stanu sv. Pavla budována jako skutečná sakrální prostora, byť musela koncepčně vycházet z předchozí prostory, která sloužila jako jedna z místností unifikované panelové školky pro děti. Svěcena byla ve čtvrtek 4. 11. 1999 pomocným světicím pražským biskupem Václavem Malým při mši, při které se také farnost loučila s odcházejícím P. Petrem Bubeníčkem a vítala se s příchozím farářem P. Václavem Chroustem.¹⁰⁸ P. Petr Bubeníček, který byl – jak jsem zmínila – hlavním iniciátorem výstavby

¹⁰⁴ GOTTFRIED Libor: *Gumový chrám sv. Pavla na Chodově dosloužil*, in: Farnost bez stanu (mimořádná příloha časopisu FCHOD listopad (1998)).

¹⁰⁵ *Na Chodově vyroste dřevěný kostel*, in: Metro, pondělí 23. 11. (1998). – GOTTFRIED Libor: op. cit. 107.

¹⁰⁶ TICHÝ 2006, s. 17.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 17: z průzkumu vyplývá, že farníci se vznikem centra zprvu neztotožnili, neboť iniciátorem jeho vzniku nebyla farnost jako celek.

¹⁰⁸ ŽF říjen (1999).

kaple, byl také ve své podstatě jejím hlavním „architektem“. Za oltářem tak byl vztyčen kříž, jehož svislé břevno tvořila příčka mezi okny a svislé bylo dotvarováno. Interiér byl sice v mnoha ohledech skromný, což vycházelo i z architektury původní školky, ale našel své věrné, kteří s kaplí sv. Ludmily spojily po dobu trvání KC-JM svou účast na společném Communio. Farnost se vznikem kaple de facto rozdělila na lidi přicházející především do kostela sv. Františka a na lidi přicházející spíše do kaple sv. Ludmily, přičemž se skupiny mimo různé mimoliturgické aktivity (srov. kapitola 2. 6. *Mimoliturgické aktivity, vzdělávání a jiné*) příliš nesetkávaly a Communio de facto trvale slavily odloučeně.¹⁰⁹

Trvání KC-JM s kaplí sv. Ludmily bylo od začátku provizorní a jeho existence víceméně suplovalo nejdříve plánované ekumenické centrum a poté chystané a budované Komunitní centrum Matky Terezy (KCMT). KC-JM se během provozu, i když čerpalo finance z různých grantů, potýkalo se značnými provozními náklady. Svou ukončilo činnost v květnu 2007 a KCMT bylo slavnostně vysvěceno arcibiskupem Miroslavem kardinálem Vlkem 26. května 2007. Historie celého projektu je však, jak jsem už výše naznačila, mnohem časnější a poměrně komplikovaná. Jistým předstupněm lze označit projekty ekumenického centra, na kterém se měly podílet i ostatní křesťanské církve na Jižním Městě. Z projektu plánovaném od roku 1993 nakonec sešlo a každá z denominací si časem vybuodovala vlastní zázemí (srov. kapitola 2. 7. *Ekumenismus*). Jistě není nepodstatné, že tehdejší chodovský farář P. Michael Slavík na místech, kde bylo možné uvažovat o stavbě nového a kapacitně vyhovujícího kostela (centra), vyprošoval pro projekt požehnání u Boha. Jedním z těchto míst bylo i to, na kterém dnes stojí KCMT.¹¹⁰ Místo je pak výhodné, jak ostatně prokázaly různé sociologické studie,¹¹¹ jako ideální druhé spádové místo pro zbytek Jižního Města, přičemž první spádovou oblastí zůstal kostel sv. Františka. Za působení P. Václava Chrousta bylo definitivně rozhodnuto o výstavbě Komunitního centra, které se z rozhodnutí arcibiskupa Miroslava Vlka stalo jedním z priorit arcidiecéze. Po získání potřebných pozemků a po jednání se zástupci Městské části Prahy 11 byla v roce 2002 vyhlášena architektonická soutěž, ze které vzešel vítězně projekt ateliéru Dům a město. V roce 2002 ještě proběhla ve farnosti anketa na nejvhodnější název a zasvěcení Centra a arcibiskup Miroslav Vlk na základě toho z potenciálních variant vybral a rozhodl o zasvěcení Matce Tereze,¹¹² tedy světici, která je

¹⁰⁹ TICHÝ 2006, s. 20.

¹¹⁰ Za svědectví o této skutečnosti děkuji jednak Mons. Michaelu Slavíkovi a některým farníkům, kteří toho byli přítomni (např. Miroslava Mrázková /roz. Kovaříková/).

¹¹¹ <http://www.kcmt.cz/www/index.php?id=historie> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

¹¹² FCHODOVINY 10 (2003), s. 4. – <http://www.kcmt.cz/www/index.php?id=historie> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

nám jednak vzhledem k nedávné smrti historicky velmi blízká a která především sloužila celý život pokorně těm nejpotřebnějším. Snad právě toto by mělo být i poslání KCMT. Základní kámen KCMT byl položen 27. srpna 2005.¹¹³ Výstavba trvala dva roky.

¹¹³ FCHODOVINY 9 (2005).

2. 3. Liturgie

V liturgii,¹¹⁴ zvláště pak v eucharistické oběti, hlásá a slaví církev Kristovo tajemství,¹¹⁵ které bylo „zjevené a uskutečněné v dějinách podle plánu, podle moudře uspořádaného opatření, které svatý Pavel nazývá tajemné rozhodnutí a jež patristická tradice bude nazývat ekonomii vtěleného slova nebo ekonomii spásy“.¹¹⁶ Kristovým tajemstvím rozumí církev „tajemství Nejsvětější Trojice a její milostivé rozhodnutí o celém stvoření: Otec dovrší tajemství své vůle tím, že dá svého milovaného Syna a svého svatého Ducha pro spásu světa a pro slávu svého jména“.¹¹⁷

Liturgií se v Novém Zákoně nemyslí jen slavení bohoslužeb, ale také hlásání evangelia a obecně konání skutků lásky.¹¹⁸ Kristus, jehož Otec posvětil a jehož vtělením a obětí projevil svou lásku k lidstvu, poskytl jako nejvyšší velekněz církve „prostřednictvím apoštolů účast na svém posvěcení a poslání jejich zástupcům, totiž biskupům“.¹¹⁹ V liturgii, celebrowané v jednotlivých farnostech především kněžími, kteří jsou svým pastýřským úřadem závislí na svém biskupu-ordináři,¹²⁰ se tak plně „uskutečňuje a ukazuje církev jako viditelné znamení společenství Boha a lidí skrze Krista“.¹²¹ Ve své bohatosti je tak účastí na Kristově modlitbě, jíž se obrací v Duchu svatém ke svému Otci,¹²² a v důsledku je vrcholem, „k němuž směřuje činnost církve, a zároveň zdroj, z něhož vyvěrá veškerá její síla. Vždyť apoštolská práce je zaměřena k tomu, aby se všichni, kdo se vírou a křtem stali Božími dětmi, shromáždili vjedno a uprostřed církve chválili Boha, účastnili se oběti a jedli ze stolu Páně“.¹²³ Podstatné pak je, že liturgie jednak „denně přetvořuje ty, kdo jsou uvnitř církve, ve svatý chrám v Pánu, v Boží přibýtek v Duchu, až k uskutečnění Kristovy plnosti“, a vedle toho „zároveň obdivuhodně posiluje jejich schopnost hlásat Krista a tím ukazuje církev těm, kdo jsou mimo ni, jako znamení vyzdvižené mezi národy“.¹²⁴ Integrovanou součástí liturgie a bohoslužby, ukazující její bohatost, hloubku a slávu, je liturgická hudba¹²⁵ a také výtvarné umění, které se zračí především ve vybavení sakrálních prostor a v jednotlivých liturgických náčiních.¹²⁶

¹¹⁴ K tomu zvl. SC.

¹¹⁵ KKC, s. 281, čl. 1068.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 281, čl. 1066.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 281, čl. 1066.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 282, čl. 1070.

¹¹⁹ LG, čl. 28, s. 65.

¹²⁰ Tamtéž, čl. 28, s. 65.

¹²¹ KKC, s. 282, čl. 1071.

¹²² Tamtéž, s. 283, čl. 1073.

¹²³ SC, čl. 10, s. 137-138

¹²⁴ Tamtéž, čl. 2, s. 133.

¹²⁵ Tamtéž, čl. 112-121, s. 164-166.

¹²⁶ Tamtéž, čl. 122-130, s. 167-169.

Zmínila jsem, že uprostřed církve slavíme posvátné Communio, eucharistickou obětí Kristova těla a krve, kterou sám Kristus ustanovil při poslední večeři, „*aby pro všechny časy, dokud nepřijde, zachoval v trvání obětí kříže a aby tak své milované snoubence církvi zanechal památku na svou smrt a na své vzkříšení*“.¹²⁷ Vedle eucharistie (svátosti oltářní)¹²⁸ souvisí s liturgií i další svátosti, které „*jsou určeny k posvěcování člověka, k budování Kristova Těla a k Boží oslavě*“ (viz. kapitola 2. 4. Svátosti).¹²⁹

Jelikož biologický lidský život a jeho běh je v čase uspořádán podle kosmologického řádu a tedy ročními cykly s ročními obdobími, jednotlivými měsíci, týdny a dny, rozvíjí také církve celé Kristovo tajemství v ročním okruhu, „*a to od jeho vtělení a narození až k nanebevstoupení, k letnicím a k očekávání blaživé naděje a příchodu Páně*“. Stejně tak „*každý týden si připomíná zmrtvýchvstání Páně v den, který nazvala den Páně*“.¹³⁰ V běhu roku si pak církve připomíná a oslavuje také Pannu Marii a památky mnoha jejích mučedníků a dalších světců, „*kteří byli mnohotvárnou Boží milostí přivedeni k dokonalosti a už dosáhli věčné spásy*“.¹³¹

Chodovská farnost, stejně jako jiné farnosti v organismu církve, plní své poslání slavením liturgie a Kristovy eucharistické oběti. V základním uspořádání církevního roku se přirozeně vůbec od jiných farností nelišila a neliší. Stanovit tedy v této oblasti její vývoj za posledních 25 let je nejen nemožné, ale zbytečné. Jistý vývoj lze vysledovat pouze v závislosti na personální nárůst farníků a tedy i nárůstu mší v týdnu a o jednotlivých svátcích a případně na proměně počtu pastoračně cílených bohoslužeb (např. domovy důchodců) apod.

Již před rokem 1989 za P. Jindřicha Šulce, kdy byl ve farnosti nejmenší počet aktivních farníků, se konaly v kostele sv. Františka pravidelné bohoslužby od úterý do neděle. V neděli byly celebrovány dvě ranní mše svaté, druhá byla vždy v období od září do konce června určená dětem. Dětské mše se v té době podle vzpomínek tehdejších farníků těšily z maximální návštěvnosti. Vzdělání ve víře a v Písmu, jak pro děti P. Šulc své dětské homilie připravoval, v mnoha směrech a pro mnohé suplovalo mimoliturgickou výuku náboženství. Stejný harmonogram bohoslužeb pokračoval až do roku 1992, kdy P. Jindřicha Šulce vystřídal P. Michael Slavík, za jehož působení zůstal rozpis mší stejný, ale byly zrušeny dětské mše svaté. Zásadnější změna nastala až po příchodu faráře P. Petra Bubeníčka a kaplana P. Rolanda Sollocha v roce 1995. Díky nárůstu počtu duchovních ve farnosti, které vyšlo vstříc také

¹²⁷ Tamtéž, čl. 47, s. 148.

¹²⁸ Tamtéž, čl. 47-58, s. 148-150.

¹²⁹ Tamtéž, čl. 59, s. 151.

¹³⁰ Tamtéž, čl. 102, s. 161.

¹³¹ Tamtéž, čl. 103, 104, s. 161.

nárůstu počtu farníků, byl zvýšen počet bohoslužeb ve farnosti. Jednak byly obnoveny nedělní mše pro děti a započala se sloužit i večerní nedělní mše svatá. Ranní nedělní a slavnostnější bohoslužby se již od roku 1993 slavily ve stanu sv. Pavla. V roce 1996 byl bývalý chodovský farář P. Jindřich Šulc jmenován jako výpomocný duchovní pro domovy důchodců na Jižním Městě. Sloužil pravidelné bohoslužby v domově důchodců v Donovalské ulici. Zároveň sloužil mše svaté pro seniory v domově důchodců Milíčov P. Antonín Dabrowski, OFM.¹³² Počet bohoslužeb se zvýšil také se vznikem nových sakrálních prostor na Jižním Městě, zvláště zde myslím vznik kaple sv. Ludmily v Křesťanském centru JM v Modletické ulici (KC-JM). I díky poloze kaple na druhé straně Jižního Města oproti kostelu sv. Františka se farnost de facto rozdělila na dvě části, kdy jedna více navštěvovala kostel a druhá kapli.¹³³ Po zániku KC-JM a po vzniku Komunitního centra Matky Terezy nedošlo k žádné výrazné změně. Farníci dělí svou přítomnost na bohoslužbách mezi dvě sakrální prostory a jejich existence poskytuje také širší možnosti návštěvy bohoslužeb.

¹³² ŽF říjen-listopad (1996).

¹³³ Sociologickou klasifikací problematiky se zčásti zabýval Radek Tichý (TICHÝ 2006).

2. 4. Svátosti

Svátostný život církve nelze oddělovat od liturgie a naopak „*celý liturgický život se soustřeďuje okolo eucharistické oběti a svátostí*“.¹³⁴ Těch je v církvi sedm: křest, biřmování, eucharistie, smíření, pomazání nemocných, kněžství a manželství. Není zde na místě každou ze svátostí, kterou každý katolický křesťan minimálně teoreticky zná, definovat. Podstatný je pouze fakt, že „*svátosti jsou účinná znamení milosti, ustanovená Kristem a svěřená církvi, jimiž se nám uděluje božský život. Viditelné obřady, jimiž jsou svátosti slaveny, znamenají a zjednávají milosti, které jsou vlastní každé svátosti. Svátosti přinášejí plody v těch, kteří je přijímají s požadovanými předpoklady*“.¹³⁵

Svátosti dělí Katechismus podle jejich působení a poslání do třech skupin: 1. svátosti uvedení do křesťanského života (křest, biřmování, eucharistie), 2. svátosti uzdravování (svátost pokání a smíření, pomazání nemocných) a 3. svátosti k službě společenství (kněžství, manželství). Samotné toto dělení umožňuje „*vidět, že svátosti tvoří organismus, v němž každá z nich má svou životní roli*“.¹³⁶ Centrem svátostí je eucharistie, posvátné Communio. Je vrcholem „*života církve, protože zde Kristus přidržuje svou církev a všechny její údy ke své oběti chvály a díkuvzdání, přinesené jednou provždy na kříži*“.¹³⁷

Ve farnosti zajišťuje svátostný život pro celou obec kněz, posvěcený biskupem k pastýřské službě.¹³⁸ Zároveň kněz dbá „*o provádění vhodné katecheze pro udílení svátostí*“.¹³⁹

Proměnu farnosti za posledních dvacet let nejlépe ilustruje v dotyku s problematikou svátostí skutečnost, že po příchodu P. Michaela Slavíka začala být udělována také hromadná pomazání nemocných, která v předchozích letech byla vždy vázána na soukromí. Jistě v této skutečnosti můžeme hledat odraz posunu vnímání této svátosti v očích farníků k její skutečné podstatě jako svátosti uzdravující, kterou lze přijímat opakovaně.

Na statistickém přehledu udělených svátostí, který níže předkládám, je zjevný nárůst udělených svátostí v období po roce 1990, což logicky odráží primárně život církve ve svobodném prostředí po pádu totalitního režimu a zároveň s tím spojený nárůst farníků, který se ještě znásobil v roce 1992 s příchodem P. Michaela Slavíka.

¹³⁴ KKC, čl. 1113, s. 294.

¹³⁵ Tamtéž, čl. 1131, s. 298.

¹³⁶ Tamtéž, čl. 1211, s. 317.

¹³⁷ Tamtéž, čl. 1407, s. 361.

¹³⁸ Tamtéž, čl. 1533-1600, s. 389-405.

¹³⁹ CIC, Kán. 777, s. 355.

Do roku 1992 připravoval na svátosti výlučně P. Jindřich Šulc. Po příchodu P. Michaela Slavíka se přípravám na svátosti začaly zabývat katecheté (srov. kapitola 2.5.4. *Katechetické mise*), kteří při pastýřském dohledu faráře a kaplanů připravují na svátosti podnes. Zároveň se přípravě na svátosti věnovali i kaplané, kteří byli k farnosti jmenováni od roku 1995.

*Souhrnný počet udělených svátostí ve farnosti za rok:*¹⁴⁰

Rok	Křest	Břmování	1. sv. přijímání ¹⁴¹	sňatky	Svátost nemocných ¹⁴²
1989	5				
1990	7			7	
1991	13			2	
1992	11		24	4	30
1993	14	23	35	8	
1994	32	40	34	6	
1995	20	33		7	
1996	22	5	20	2	37 (12+25)
1997	26	28	18	11	22 (7+15)
1998	23	3	18	4	23 (9+14)
1999	20	6	14	2	17 (7+10)
2000	33	1	17	9	71 (14+57)
2001	36	25	26 (16+10)	3	52 (16+36)
2002	20	14	32	4	57 (16+41)
2003	22	12	7	4	
2004	16	3	22	6	89 (26+63)
2005	34	3	10	5	31 (14+17)
2006	25	15	22	6	89 (16+73)
2007	40	3	15 (12+3)	1	9

¹⁴⁰ *Kniha pokřtěných* (uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov). - *Kniha břmovaných* (uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov). - *Kniha církevně oddaných* (uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov). - *Dotazníky pro duchovní správce, 1992 – 2006* (kopie uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov).

Bohužel se údaje k Knihy křtů a z Dotazníků místy rozcházejí. Upřednostňovala jsem údaje z Knihy křtů. K některým rokům a k některým kategoriím informace zcela schází.

¹⁴¹ Struktura údajů = Všechny 1. sv. přijímání (do 14 let věku + nad 14 let věku).

¹⁴² Struktura údajů = Součet udělených svátostí (počet jednotlivě udělených svátostí + počet udělených svátostí při společné bohoslužbě)

Rozdělení křtěnců a biřmovanců podle věku:¹⁴³

Rok	Biřmovaní při křtu (dospělí) knězem	Křest dětí do 4 roku	Křest dětí 4 – 15 let	Křty nad 15 let věku
1989		5		
1990		7		
1991		13		
1992		11		
1993	2	8	2	4
1994	12	17	2	13
1995	3	12	2	6
1996	5	13	3	6
1997	4	18	4	4
1998	3	21		2
1999	6	13		7
2000	1	32		1
2001	4	16	1	9
2002	5	14	3	6
2003	2	20		2
2004	3	13	2	3
2005	3	31	2	3
2006	3	22	3	3
2007	3	38	8	3

¹⁴³ *Kniha pokřtěných* (uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov). - *Kniha biřmovaných* (uloženo na faře při kostele sv. Františka – Chodov).

2. 5. Organizace, interní správa farnosti a odborní pověřenci

Před rokem 1990, jak jsem výše zmínila, byl život domácí církve silně kontrolován státem a tedy i vlastní správa a organizace jednotlivých farností nemohla být při vši snaze ordinářů a kléru dílem svobodného interního počínání, ale dílem omezené působnosti pouze jakoby trpěné církve v mantinelech daných nesvobodným režimem státu. Farní správa se od toho logicky plně odvíjela a veškerá správní, provozní a organizační zátěž, kromě běžné výpomoci kostelníka (kostelnice) a další nejběžnějších činností laiků (např. ministrování), ležela svou zodpovědností na bedrech farářů. Významnou výzvou pro farní společenství, a to jak pro duchovní, tak i laiky, byl v tomto směru pád totalitního režimu v listopadu roku 1989.

V případě chodovské farnosti ležela před rokem 1990 veškerá správa kostela a života okolo kostela na P. Jindřichu Šulcovi. Silnou oporou mu byla v těžkém období především paní Libuše Rottová, která plnila jednak funkci kostelnice, starala se i o květinovou výzdobu kostela a vedle toho vykonala mnoho další a mnohdy právě organizační (např. úklidy kostela) a třeba i ne tak znatelné práce.

Novým impulsem a vykročením farnosti v nově nabyté svobodě církve po pádu „železné opony“ v roce 1989 byl příchod P. Michaela Slavíka v roce 1992. Za jeho působnosti farnost v duchu II. vatikánského koncilu dostala také správních změn, kde se postupně dílčí zodpovědnost za farnost rozdělila i mezi laiky a ulevila tak farářům ve výkonu jeho pastýřského úřadu. To vyšlo vstříc značnému nárůstu farníků a tedy větší vytíženosti duchovního.

V roce 1994 se ve farnosti ještě za působení P. Michaela Slavíka konaly první volby do tzv. farní rady, která byla vytvořena jako pomocný poradní sbor faráře. Vzhledem k pětiletému funkčnímu období rady je dnes na Chodově v pořadí čtvrtá farní rada.

Od příchodu P. Michaela Slavíka a poté především za působení P. Petra Bubeníčka můžeme stopovat také značný nárůst pastoračních pracovníků s různými úkoly ve farnosti a znatelný nárůst osob z katechetickou misí.

2. 5. 1. Kněží a další duchovní

Chodovskou farností prošla celá řada duchovních, v různých církevních funkcích (farář, kaplan, administrátor) a s různým stupněm svěcení (kněz, jáhen). Diecézní biskup, jak jsem naznačila v úvodu, vykonával a vykonává svůj pastýřský úřad ve farnosti prostřednictvím právě těchto duchovních.¹⁴⁴

¹⁴⁴ CIC, Kán. 515-552, s. 235-255.

Prvním chodovským farářem byl P. Jindřich Šulc, za jehož působnosti v roce 1989 vznikla samostatná farnost při kostele sv. Františka v Praze-Chodově. V úřadě jej vystřídal v roce 1992 P. Michael Slavík, který odešel v roce 1995 jako spirituál do kněžského semináře. Během jeho působení farnost personálně narostla a s tím narostla i náročnost pastorační péče ve farnosti. Objevila se akutní potřeba nových a větších prostor pro slavení bohoslužeb a pro setkávání věřících. S tím a spolu s dalšími faktory narostla také celá agenda spojená s úřadem kněze-faráře. Od roku 1995 tak až doposud na Chodově opatřují pastoračně farníky nejen faráři, ale i kaplani a od roku 1997 i trvalý chodovský jáhen Pavel Urban. Každý z duchovních spravoval anebo pastoračně zaštiťoval a zaštiťuje konkrétní skupinu, i když svým způsobem se podílí na pastorační péči celé farní obce. Zvláště je to patrné například na službě trvalého jáhna pro starší farníky a seniory. Zajímavá, z hlediska sociologie, by byla klasifikace jednotlivých pastoračních „záběrů“ jednotlivých duchovních v historii farnosti, ale svou povahou a zaměřením to překračuje rámec této práce. Veškerá zodpovědnost za pastorační péči ve farnosti náležela a náleží faráři, a to včetně správy hmotného majetku, který – bohužel – zaobírá v tak velké farnosti jakou je Chodov poměrně velký prostor. Z těchto důvodů, jak dále uvidíme, byly jmenovány k jeho a ostatním duchovním k pomoci farní rady, pastorační asistenti apod.

stručný přehled duchovních – viz. podkapitola 2.1. *Geografické a historické vymezení farnosti a tamní pastýři*¹⁴⁵

2. 5. 2. Farní rada

Farní rada může být jmenována na základě ustanovení diecézního biskupa v souladu s Kán. 536 a 537 CIC¹⁴⁶ jako nápomocný poradní sbor faráře. Na základě ustanovení z roku 1991 umožnil pražský arcibiskup zřídit v diecézi farní rady.¹⁴⁷ Podle pokynů se má skládat z ekonomické rady (Kán. 537 CIC) a rady pastorační (Kán. 536 CIC).

V čele farní rady musí stát farář, resp. správce farnosti (administrátor), a dále v ní zasedají i další duchovní z farnosti (kaplani, jáhni). Po jednom zástupci mají mít ve farní radě také řeholní společenství, katolické organizace a hnutí, která ve farnosti působí. K tomu farář dle svobodné vůle jmenuje jednoho až tři spolupracovníky, kteří tvoří ekonomickou radu (hospodářství a ekonomika farnosti). K těmto z funkce určeným a jmenovaným členům volí

¹⁴⁵ Pro lepší chronologickou orientaci, kterou je v životě farnosti – kde se střídají duchovní, na jejichž bedrech také navíc je pastorační péče farníků, – především působení jednotlivých kněží, jsem zařadila přehled hned do první kapitoly věnované farnosti sv. Františka v Praze-Chodově.

¹⁴⁶ CIC, Kán. 536, s. 247.

¹⁴⁷ *Oběžník Arcibiskupství pražského* 1991/2 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově), s. 24-27.

farníci přiměřený počet dalších členů (pastorační rada) tak, aby zástupci pokud možno odpovídali všem sociálním, věkovým, stavovým a dalším skupinám farnosti. Volební právo je doporučené přiznat všem farníkům nad 15 let věku. Funkční období rady je 5 let. Členství v radě se ruší odchodem z farnosti, odvoláním nebo odstoupením. Rada se má scházet dle potřeby a předsedajícím má být farář nebo jím pověřená osoba.¹⁴⁸

První farní rada vznikla v roce 1994 za P. Michaela Slavíka, i když se její existence spíše kryla s působením P. Petra Bubeníčka, který nakonec také její podobu a strukturu nejvíce ovlivnil. Druhá rada byla volena v roce 1999 krátce před odchodem P. Petra Bubeníčka. V čele této rady stál de facto po celou dobu jejího trvání P. Václav Chroust. Třetí rada byla volena někdy během roku 2004 za P. Václava Chrousta, čtvrtá a stávající v roce 2006 za stávajícího P. Karla Kočího.

První farní rada se vzhledem k tomu, že v pražské arcidiecézi nebyly v té době vypracovány stanovy farních rad, řídila schválenými stanovami v plzeňské diecézi.¹⁴⁹ Vlastní stanovy přijala pražská arcidiecéze až v roce 2000, které se staly závaznými pro celou arcidiecézi.¹⁵⁰

Farář (administrátor) je vždy ze svého úřadu předsedou farní rady. Místopředseda může být kdokoliv ze členů rady a může být interně volen či jmenován předsedou.

Zřejmě neaktivnější byla farní rada za P. Petra Bubeníčka, kdy můžeme z projednávané problematiky číst snahu po co nejpestřejší a nejširší pastorační činnosti. V té době také v radě pracovalo největší množství farníky volených radních. Naopak nejméně aktivní se zdá zatím rada čtvrtá, kde je rovněž nejmenší podíl volených zastupitelů. Zatímco první radu lze z řešené problematiky a realizací chápat jako inovativní a v mnoha směrech pod vedením P. Petra Bubeníčka snad i pastoračně „vizionářskou“, i když to vyvolávalo často dílčí konflikty uvnitř farnosti a silné ekonomické zatížení, druhou radu můžeme zjednodušeně nazvat „praktickou“, kdy se dříve vzniklé problémy pragmaticky řešily, a to i na úkor dřívější široké palety nabídek různých aktivit. O třetí radě, která díky předsednictví stejného faráře, podobnému personálnímu obsazení a podobným problémům ve farnosti zřejmě nebyla zásadně odlišná od rady druhé, nevíme zhola nic. Čtvrtá rada se doposud profiluje spíše rovněž čistě „prakticky“ s primární snahou zajistit samofinancování nového Komunitního centra Matky Terezy a jeho komerční využití městkou částí Prahy 11 a dalšími subjekty pro různé kulturní akce.

¹⁴⁸ *Oběžník Arcibiskupství pražského 1991/2* (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově), s. 25.

¹⁴⁹ *Stanovy pro farní rady Plzeňské diecéze*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

¹⁵⁰ *Stanovy pastoračních rad Arcidiecéze pražské*, in: ACAP 4 (2000) – příloha.

1. farní rada (1994 – 1999):

Radě předsedal nejprve P. Michael Slavík, kterého záhy roku 1995 nahradil P. Petr Bubeníček. V radě zasedali dle stanov během svého chodovského působení také kaplani (P. Roland Solloch, Jakub Hučín, Robert Hanačík, P. Ladislav Souček) a od roku 1997 trvalý jáhen Pavel Urban.

Volby do farní rady ve farnosti se konaly od 1. do 17. 5. 1994.¹⁵¹ Formální ustanovení první rady proběhlo slibem volených členů při mši svaté 28. 6. 1994 o vigílii slavnosti sv. Petra a sv. Pavla.¹⁵² Rada se vzhledem k absenci diecézních stanov řídila schválenými stanovami v plzeňské diecézi.¹⁵³ Zvoleno bylo 16 členů a 3 byli jmenováni. Všichni funkci přijali. Někteří členové byli jmenováni dodatečně (srov. 4. Příloha č. 1). Za P. Michaela Slavíka se de facto ještě se formující rada sešla dvakrát. Posléze za P. Petra Bubeníčka se dle Zápisů ze zasedání scházela minimálně do konce roku 1997 každého čtvrt roku. Od počátku roku 1998 není dochován jediný Zápis, i když rada zřejmě zasedala.

Živou prací rady ilustruje samotné její složité vnitřní strukturování. Pro její cílenější práci a pro větší efektivitu byly v roce 1996 na návrh radního Alexandra Kratochvíla zřízené různé specializované sekce (srov. 4. Příloha č. 1).¹⁵⁴ Ze Zápisů z jednání rady je zřejmá jednak snaha o jednoznačné delegování konkrétních zodpovědností (viz. specializované sekce), snaha řešit v kolektivu běžné praktické pastorační problémy (jednotlivá společenství, zaopatřování nemocných, bohoslužby pro děti, stavba zpovědnice apod.) a k tomu usilovná snaha vytvořit na Jižním Městě Ekumenické centrum, což nakonec vyústilo ve vznik Křesťanského centra JM v Modletické ulici. - srov. 4. Příloha č. 1.

2. farní rada (1999 – 2004):

Volby do druhé farní rady proběhly v květnu roku 1999. Ustanovena byla 6. 6. 1999 ještě za faráře P. Petra Bubeníčka, který byl z úřadu chodovského faráře uvolněn ke konci října 1999. Ustanovující zasedání se konalo 4. 11. 1999, již za nového faráře P.

¹⁵¹ *Volby do pastorační rady*, 30. 4. 1994, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na fáře v Praze-Chodově).

¹⁵² *Členové pastorační rady farnosti*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na fáře v Praze-Chodově).

¹⁵³ *Stanovy pro farní rady Plzeňské diecéze*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na fáře v Praze-Chodově). Převzaté stanovy měly být v praxi v dílčích bodech upravovány tak, aby vyhovovaly potřebám diecéze a farnosti.

¹⁵⁴ Důsledné rozdělení do specializovaných sekcí navrhl člen farní rady A. Kratochvíl: *Zápis z jednání farní rady konaného dne 29. 2. 1996*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na fáře v Praze-Chodově).

Václava Chrousta. Ekonomická rada, která spolu s radou pastorační tvoří celek farní rady a kterou jmenuje farář, byla vytvořena 15. 5. 2000 (na dobu tří let).¹⁵⁵

Ačkoliv se volby konaly ještě za P. Petra Bubeníčka, který je zprvu také jmenován jako předseda rady na prvních zasedáních,¹⁵⁶ byl faktickým předsedou po celou dobu trvání rady P. Václav Chroust, s jehož působením na Chodově (bez jediného roku) se její existence kryje. Dále v radě podle statut zasedal i trvalý jáhen Pavel Urban a další duchovní působící na Chodově jako kaplani (P. Vladimír Kalík, P. Michal Procházka, P. Pavel Semela, P. Stanislav Glac).

V archivu na faře na Chodově se dochovaly ze zasedání farní rady pouze dva zápisy. První ještě za P. Bubeníčka, který zpočátku nově jmenovaného a zároveň čerstvě onemocněného faráře zastupoval, ze dne 4. 11. 1999, druhý už za předsednictví P. Václava Chrousta ze dne 24. 2. 2000. Jestli rada zasedala častěji (což je navýsost pravděpodobné) bohužel z dochovaného materiálu nelze zjistit a doložit.

Ze zápisu z 24. 2. 2000 vysvítá zjevná priorita P. Václava Chrousta v rámci provozu farnosti minimálně pro počátek jeho působnosti. Bylo jí ekonomické zhodnocení a financování Křesťanského centra JM (KCJM) v Modletické ul. Zatímco se snažil provoz KCJM vytvořit ekonomicky plně soběstačným různými pronájmy a omezením neziskového prostoru, zdůrazňovala především ředitelka KCJM Alice Žváčková, „že KC není centrum pro naši farnost, ale služba naší farnosti Jižnímu Městu“.¹⁵⁷ Téma ekonomického využití a samofinancování KCJM, jak vím z ústních sdělení, byla dlouhodobým tématem jednání rady až do rozhodnutí o budování Komunitního centra Matky Terezy.

- srov. 4. Příloha č. 1.

3. farní rada (2004 – 2006?):

13. července 2004 byla potvrzena a ustanovena farní rada farnosti.¹⁵⁸ Bohužel z listin v archivu na faře není zřejmé, kdy proběhly volby a nakonec ani jak často rada zasedala

¹⁵⁵ *Oznámení administrátora farnosti generálnímu vikáři Arcibiskupství pražskému o ustanovení farní rady Římskokatolické farnosti u kostela sv. Františka z Assisi ze dne 17. 6. 2000*, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁵⁶ *Zápis ze zasedání farní rady dne 4. 11. 1999*, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁵⁷ *Zápis ze zasedání farní rady dne 24. 2. 2000*, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁵⁸ *Oznámení o ustanovení farních rad* (č.j. farnosti 39/2004), in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

a kdy ukončila svou činnost. Nejpozději zanikla krátce před 17. 12. 2006, kdy byla ustanovena farní rada nová.¹⁵⁹

Předsedou farní rady byl chodovský farář P. Václav Chroust. V radě zasedali i další duchovní, kteří v té době ve farnosti působili: tj. trvalý jáhen Pavel Urban a kaplani (P. Vladimír Kalík a možná krátce i P. Benedik Hudema – na Chodově od června 2006). V archivu na faře není dochován jediný Zápis z jednání, pouze rezignační dopis místopředsedy rady Libora Gottfrieda, který funkci položil primárně z důvodů časového vytížení.¹⁶⁰

- srov. 4. Příloha č. 1.

4. farní rada (od 2006):

Volby do pastorační rady farní rady se konaly 19. 11. 2006. Vedle 7 členů (včetně duchovních), kteří v radě zasedají ze své funkce a tří členů jmenovaných farářem, v radě zasedali tři členové volení farníky.

Radě předsedá P. Karel Kočí. Půl roku v ní zasedal i kaplan P. Benedikt Hudema a nyní v ní zasedá kaplan P. Antoni Košmidek a od počátku pochopitelně trvalý jáhen Pavel Urban, který je místopředsedou rady.

Ze Zápisů ze zasedání je zřejmé, že hlavní náplní činnosti rady je provozní a personální zabezpečení provozu Komunitního centra Matyky Terezy, včetně splácení dluhu na stavbu a tedy i komerčního využití Centra.

Složení farní rady je poměrně stabilní. Zpočátku roku 2008 pouze rezignovali dva radní (Ludmila Šilhavá, Pavel Šnajdr).¹⁶¹

- srov. 4. Příloha č. 1.

2. 5. 3. Pastorační asistenti¹⁶²

„Je třeba dbát o rozvoj různých druhů apoštolátů, o koordinaci a vnitřní propojení všech apoštolských děl v celé diecézi nebo v jejich jednotlivých oblastech pod vedením

¹⁵⁹ Ustanovení pastorační rady Farnosti Chodov, dopis generálnímu vikáři Arcibiskupství pražského ze dne 20. 12. 2006, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁶⁰ GOTTFRIED Libor: rezignační dopis P. Václavu Chroustovi ze dne 27. 4. 2005, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁶¹ ŠILHAVÁ Ludmila: Rezignace na členství v pastorační radě, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-C Jaromír Havlica: od 1998 do 2003hodově). – ŠNAJDR Pavel: Rezignace na členství v pastorační radě, in: Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

¹⁶² Archiv pracovních smluv (uloženo na faře Praze na Chodově).

*biskupa. Tak se spojí v jednotnou akci všechny podniky a instituce katechetické, misijní, charitativní, sociální, rodinné, školské nebo jakékoli jiné, zaměřené k pastoračním cílům. Tím se zároveň zřetelněji projeví jednota diecéze“.*¹⁶³ Z citátu zjevně vysvítá a definoval to také Kodex kanonického práva, že k apoštolské činnosti v církvi jsou povoláni všichni křesťané podle svého stavu a postavení a bezpochyby i dalších možností. Toto povolání ovšem musí být v souladu s učením církve a tedy v souladu s posvátnou hierarchií a tedy nemůže být konána „*bez souhlasu příslušného církevního představeného*“.¹⁶⁴

Jak jsem v úvodu práce zmínila, bylo v roce 1991 zřízeno v pražské arcidiecézi Pastorační středisko, které zajišťuje a koordinuje pastorační péči v dané církevní provincii.¹⁶⁵ Pro potřebu různých farností jsou od té doby jmenováni pro pastýřskou výpomoc také tzv. pastorační asistenti.

V chodovské farnosti působila a působí celá řada pastoračních asistentů. Zprvu vypomáhali především s administrativou a s běžným provozem farnosti okolo kostela v rámci náhradní vojenské služby, která ovšem byla ke dni 22. 12. 2004 zrušena.¹⁶⁶ Značné množství práce pastoračních asistentů se vztahovalo k činnosti a provozu Křesťanského centra JM v Modletické ulici a dnes přirozeně k činnosti a provozu nového Komunitního centra Matky Terezy. – srov. 5. Příloha č. 2.

2. 5. 4. Katechetické mise

Vzhledem k velkému počtu věřících a naopak malému počtu duchovních pro pastorační službu, může být výukou náboženství ve farnosti pověřen také pastorační asistent, laik. Aby byla zajištěna správnost jeho výuky a správná formace především mládeže v jejich životu s Bohem, je třeba, aby právo spadalo pod kontrolu posvátné hierarchie církve. Z těchto důvodů může ordinář pověřit tzv. katechetickou misí potřebný počet laiků ve farnosti.¹⁶⁷

Na Chodově probíhala výuka dětí zprvu před rokem 1989 – pouze podle vzpomínek farníků, protože bližší podklady již nejsou anebo se mi je nepodařilo dohledat, – jednak v kostele během nedělních mší (viz. kapitola 2. 3. *Liturgie*) a v týdnu jako příprava na svátosti a také mimo běžnou školní výuku na základních školách, ovšem pod kontrolou státních úřadů,

¹⁶³ ChD, čl. 17, s. 282.

¹⁶⁴ CIC, Kán 216, s. 89.

¹⁶⁵ srov. Zakládací listina Pastoračního střediska Arcidiecéze pražské ze dne 16. 10. 1991.

¹⁶⁶ Zákon č. 587/2004 Sb. Ke dni 1. 1. 2005 byla zrušena i základní vojenská služba zákonem č. 585/2004 Sb.

¹⁶⁷ CIC, Kán. 773-780, s. 353-355. – AG, čl. 17, s. 484.

jak bylo pro dobu příznačné. Výuku zajišťoval P. Jindřich Šulc. Vedle toho probíhala i podomní výuka náboženství dětí, která byla de facto podzemní (tajná) bez kontroly státních úřadů. Tu zajišťovala pod pastýřským vedením P. Jindřicha Šulce paní Stanislava Fuchsová a paní Eva Fiřtová.¹⁶⁸

Po pádu totalitního režimu zásadní změna ve farnosti nenastala a víceméně trval předchozí způsob výuky, ovšem – a to je bezesporu podstatné – již mimo dohled a kontrolu státu a tedy v plné svobodě. Ke zmíněným katechetkám se v té době připojila paní Marie Šmrhová. Zároveň až do roku 1992, kdy na Chodov přišel P. Michael Slavík, byl počet farníků na Chodově víceméně ustálený na stavu před rokem 1990.

S příchodem P. Michaela Slavíka notně vzrostl také počet farníků a s tím potřeba zajistit či rozšířit výuku pro větší počet osob. Do té doby můžeme datovat první oficiální jmenování katechetických misí pro laiky, i když zprvu se jednalo spíše o pověření pouze faráře vybraným a ve víře a výuce vzdělaným osobám. Vedle paní Stanislavy Fuchsová a Marie Šmrhové (paní Eva Fiřtová se odstěhovala z farnosti) vyučovala náboženství také paní Bohuslava Kabátová, Karla Smolová a Věra Buková. Přesné rozdělení a statistiky skupin, do kterých byly při výuce katechumeni děleni, až přibližně do poloviny 90. let 20. století chybí.

Podklady, a to především díky farním zpravodajům a časopisům, k rozdělení a kategorizaci skupin katechumenů máme až od roku 1996, kdy ve farnosti působil jako farář P. Petr Bubeníček. V roce 1995 přišel na Chodov jako kaplan P. Roland Solloch, který jako první z kaplanů – a poté to jež trvalým pravidlem – se rovněž podílel na výuce náboženství a přípravách na svátosti. Zmínila jsem, že první podklady jsou ovšem až z roku 1996.¹⁶⁹ V té době již byl víceméně počet katechetů až podnes ve farnosti ustálen, i když časem docházelo k drobným obměnám. Katechetickou misí tak byli v té době pověřeni: Stanislava Fuchsová (předškolní děti, 2. stupeň ZŠ), Marie Šmrhová (předškolní), Karla Smolová (příprava na svátosti, 1. stupeň ZŠ), Bohuslava Kabátová (1. a 2. stupeň ZŠ – dívky), Eva Jílková (předškolní a 1. třída ZŠ) a Věra Buková (2. stupeň ZŠ). V následujících letech přibyli další katecheté: Vlasta Krtková (provdaná Hamalová; příprava na křest, od roku 1997¹⁷⁰ do 2006), Andrej Nemessányi (starší chlapci, od 1997¹⁷¹), Markéta Svobodová (příprava ke svátostem,

¹⁶⁸ Ze sdělení tehdejších katechetů vím, že byli na svou misi připravováni v „podzemních“ katechetických kurzech.

¹⁶⁹ *Náboženství Chodov. Výuka 1996-1997*, in: ŽF říjen-listopad (1996) – příloha.

¹⁷⁰ ŽF říjen (1997).

¹⁷¹ Tamtéž.

od 1997¹⁷² do 2004), Jaroslav Hnátek¹⁷³ (starší chlapci, do 2007), Věra Vyčítalová (2. stupeň ZŠ – dívky, od 1999) a Danka Matlovičová (1. stupeň ZŠ – dívky, od 2005).

Pastýrský dohled nad výukou pochopitelně po celou dobu zaštiťovali chodovští duchovní (faráři, kaplani), kteří se na výuce rovněž podíleli. Na jejich bedrech pak ležela povětšinou tíha přípravy ke svátostem, na jejíž vhodné zajištění pamatuje i Kodex kanonického práva.¹⁷⁴

Orientační počty přihlášených osob na výuku náboženství:¹⁷⁵

Rok	Předškolní	ZŠ	SŠ	Celkem
1989				
1990				
1991				
1992				80
1993		102 (68+33) ¹⁷⁶	28	130
1994		20	60	80
1995	0			64
1996	22	58	44	124
1997	27	60	50	137
1998	30	12	52	94
1999	20	12	50	82
2000	39			107
2001	20	82	4	106
2002	15	88	5	108
2003	32	68	-	100
2004	23	56		
2005	18	59		
2006	26	60		
2007	27	60	45	131

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ [https://katalog.apha.cz/web/katalog_detail.php?sablona_soubor=detail/farnosti_detail.xml¶metry\[farnosti\]\[id\]=393](https://katalog.apha.cz/web/katalog_detail.php?sablona_soubor=detail/farnosti_detail.xml¶metry[farnosti][id]=393) (vyhledáno dne 6. 3. 2008).

¹⁷⁴ CIC, Kán. 777, s. 355.

¹⁷⁵ *Dotazníky o katechetické službě farnosti* (uloženo na Arcidiecézním katechetickém středisku Arcibiskupství pražského v Thákurově ulici v Praze); *Dotazníky Systematické katechetické činnosti podle osob katechetů a katechetizovaných skupin* (uloženo na Arcidiecézním katechetickém středisku Arcibiskupství pražského v Thákurově ulici v Praze); *Hlášení o úkonech duchovní zprávy a dalších statistických údajích* (kopie uloženy na faře v Praze-Chodově).

Vzhledem k absenci podkladů k některým rokům a vzhledem k proměnné podobě dotazníků a tedy i v nich uváděným kategoriím je poměrně obtížné zpřehlednit problematiku v různých tabulkách apod.

¹⁷⁶ 68 z 1. stupně a 33 ze 2. stupně ZŠ.

2. 5. 5. Další funkce a podíly na běhu farnosti

Vedle zmíněných funkcí ve farnosti, která nutně funguje v praktické rovině jako i jako administrativní úřad, se přirozeně objevila potřeba dalších funkcí, které právě onen administrativní běh a koordinaci ve farnosti zaštiťovali. Definovat přesně tuto skupinu povolání ve farnosti je nadmíru obtížné, a to už jen proto, že se na ní intencionálně podíleli a podílejí (přirozeně vedle duchovních) i členové farních rad a pastorační asistenti. Ze všech tak zmiňme pouze sekretářku farnosti Vlastu Krtkovou,¹⁷⁷ která do výše popsaných pozic nespadá, přestože její podíl na správě a chodu farnosti byl nesmazatelný. Vedle toho naopak nutno přiznat, že by sem měla patřit celá škála dalších farníků s různými a ne třeba tak viditelnými a pramenně doložitelnými úřady.

¹⁷⁷ *Zápis z jednání farní rady konané dne 4. 11. 1996*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově). – ŽF říjen-listopad (1996).

2. 6. Mimoliturgické aktivity, vzdělávání a jiné

Vedle zmíněných příprav na svátosti, které jsou k vlastnímu duchovnímu životu v církvi bezpodmínečně nutné, žilo chodovské farní společenství v uplynulých dvaceti letech i řadou dalších aktivit, které se různou měrou a mnohdy třeba jen zdánlivě vztahovaly k sekularizované představě církevního života. Přesto i tyto aktivity tvořily a nadále tvoří páteř života a pospolitosti farní komunity, která se tak snaží – vedle přirozeného prožívání vnitřního společenství lidí a Boha – mnohdy překročit rámec zdánlivé uzavřenosti směrem k širokému plénu obyvatel Jižního Města.

Bohužel v období před rokem 1989 (v období komunistického socialismu) byl život všech církví a tedy i jednotlivých farních společenství pod kontrolou státu. Kněží museli mít tzv. státní souhlas, který jim mohl být kdykoliv odejmut, a byli tedy nuceni většinu aktivit v režimu, který nebyl nakloněn žádným duchovním hodnotám a církvím, skrývat. Spolu s tím byly jakoby zahrnuty do skrytého ústraní i aktivity laiků a ve výsledku tak byl před očima státu ukryt, kromě veřejných mší a dalších státem „trpěných“ aktivit, prakticky veškerý život jednotlivých farních komunit. Tento de facto ilegální nádech doby ovlivnil i život chodovské farnosti, která byla od roku svého vzniku svěřena v pastorační péči P. Jindřicha Šulce. Bohužel ze zmíněných důvodů není k tomuto období mnoho dochovaných písemných pramenů a reflexe doby je mnohdy odkázána buď na fragmentární fotodokumentaci a či na osobní vzpomínky, které jsou logicky v hodnocení příliš zabarveny subjektivním pohledem. Viděli jsme, že P. Jindřich Šulc měl výraznou zásluhu na rozšíření kostela sv. Františka a jeho modernizaci, čímž v hmatatelné rovině otvíral církev širšímu okolí na sídlišti. Během jeho působení, jak bohatě dokládají dobové fotografie, se těšilo bohatému počtu společenství ministrantů. To bylo rovněž podmíněno osidlováním Jižního Města povětšinou mladými rodinami s dětmi v období výstavy sídliště na sklonku 70. let a v 80. letech 20. století, tedy v období tzv. populačního boomu „husákových dětí“. Po roce 1989, kdy „husákovy děti“ začaly odrůstat a mnohdy se stěhovat pryč, již nikdy nebylo co do počtu společenství ministrantů tak bohaté. Dalším výrazným okruhem, kde se tvořilo společenství, byla schola,¹⁷⁸ která doprovázela zpěvem liturgii a která se částečně kryla s rodiči ministrantů. Výrazný podnět v životě farnosti představovala činnost tajně vysvěcených Salesiánů Dona Bosca, kteří

¹⁷⁸ LÁSKOVÁ Marie / LÁSKA Vojtěch: *Všechno, co žije, ať chválí Hospodina*, in: FCHODOVINY 12 (2003), s. 8-9.

v duchu poslání své kongregace oslovovali a sdružovali především mládež. To se přirozeně dělo v kooperaci s P. Jindřichem Šulcem a mnoha dospělými farníky.¹⁷⁹

Po roce 1990 se život ve farnosti probouzel převážně dílem své zažité vnitřní tradice vcelku pomalu a část dřívějších farníků odešla do jiných farních společenství. Zásadní zlom nastal v roce 1992 s příchodem nového faráře P. Michaela Slavíka, který do té doby působil po několik let jako farář při kostele sv. Václava ve Vršovicích v Praze. Během jeho působení byl asi nejvýraznějším inovací vznik kurzů Charismatické duchovní obnovy, který primárně sloužil – jak jsem výše uvedla – jako příprava na biřmování, i když ho absolvovala řada lidí jen v touze po obnově svého duchovního života. Od kurzů se nejednou odvíjely i trvalejší modlitební a s tím nejednou i přátelská společenství, která se i po skončení nadále scházela a některá stále schází. Některá společenství pak také navazovala na tradici založenou již P. Jindřichem Šulcem a bratry salesiány. Během působení P. Michaela Slavíka se rovněž některá společenství z jiných farností (především z vršovické, kde P. Michael předtím působil) inkorporovala do organismu chodovské farnosti. V roce 1993 byla navíc založena tradice každoročních farních plesů, od roku 1994 se započalo jezdit na společné zájezdy zimního lyžování a letní pěší turistiky v Alpách, družení s farností v italském Bolzanu a v následujícím roce vznikl mimo jiné farní časopis FCHOD (dnes FCHODOVINY) a hudební skupina Halelu, která doprovázela rytmičké mše a různá větší modlitební setkání. Během krátkého působení P. Michaela Slavíka, který odešel v roce 1995 jako spirituál do pražského semináře, běžela a nebo započala ještě celá řada aktivit, o kterých dále bude ještě alespoň zmínkou řeč.

P. Petr Bubeníček přišel na Chodov jako farář v roce 1995 a strávil tam 4 roky. Vedle dokončení fary, kde byl vytvořen malý prostor pro setkávání, bylo – jak jsme výše viděli – zásadním činem v tomto období založení Křesťanského centra v Modletické ulici (KC). V komplexu tak vznikly vedle sakrálního prostoru kaple sv. Ludmily i prostory pro různé mimoliturgičké aktivity. Nejvýrazněji mezi nimi vystupuje kavárna U zlaté rybky, ve které se také poprvé hrálo v roce 1999 farní divadlo. Většina množství i náplní velmi bohatých aktivit poté přirozeně směřovala ke KC, v jehož čele jako ředitelka stanula Alice Žváčková.¹⁸⁰ V komplexu KC našla své útočiště i farní Charita, YMCA a další organizace. V roce 1999 jmenovaný nový farář P. Václav Chroust nadále aktivity v duchu svých předchůdců rozvíjel a udržoval v živém chodu, přičemž se ovšem do jeho centra pozornosti časem nutně dostala složitá jednání okolo plánované výstavby ekumenického centra, později vykrystalizovaného

¹⁷⁹ Zvláště ku pomoci farářů byla paní Libuše Rottová, jež zůstala kostelnicí i v „porevolučních“ letech a zároveň jakousi koordinátorkou téměř všech laických aktivit.

¹⁸⁰ HAMALOVÁ Vlasta / NOVÁK Radek: *Alice Žváčková* (rozhovor), <http://www.cho.cz/effatha/effatha.php?clanek=111> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

do Komunitního centra Matky Terezy (KCMT). Vlastní výstavbu už ovšem vedl v roce 2005 příšlý administrátor P. Karel Kočí. S otevřením a vysvěcením KCMT se uzavřela i kapitola KC, odkud se zbylé tamní aktivity nadále přesunuly do nově zbudovaného prostoru. Pokud lze ze zveřejňovaných programů farnosti soudit, tak počet aktivit farnosti, které níže z valné části vyčísluji, v tomto období spíše poklesl.

Aktivity farnosti ovšem nemůžeme vázat jen na faráře, pastorační asistenty a další aktivní laiky, ale také v notné míře na kaplany, kteří vzhledem k velikosti farnosti k ní byli od roku 1995 jmenováni, a ve výsledku na celé společenství farníků, kteří v této práci díky jejímu rozsahu ani nemohou vyjít ze své anonymity. V úhrnu lze bez rozpaků z výčtu a zaměření aktivit a z jejich personálního rozpětí konstatovat, že se i na mimoliturgickém životě farní obce podílelo a podílí široké spektrum farníků. Zároveň jakoby tyto aktivity odrážely ohromnou osobnostní, názorovou a spirituální pestrost celé farní rodiny věřících. Jednotlivé aktivity nelze ani při jejich výčtu chápat izolovaně od ostatních a rozhodně ne jen jako zájmové kroužky izolované od svátostného života obce. Každá aktivita svým způsobem – byť třeba zaměřená jen k pobavení – se spolupodílela a spolupodílí na vytváření duchovní a lidské jednoty společenství, v jehož středu je vždy jednotící Bůh. Tímto způsobem nemůžeme zcela oddělovat kurzy vzdělání se ve víře od dílčích modlitebních skupinek, nabídek individuálního vzdělávání prostřednictvím knihovny a různých přednášek či společných literárních, hudebních a video večerů; vlastní hudební společenství scholy a skupiny Halelu nelze přirozeně chápat izolovaně od liturgie, kde se společenství věřících v obci schází ve společném slavení liturgie za předsednictví svého pastýře a jejich hudební doprovod nutno chápat i skrze duchovní náplň liturgie a tamního setkávání s Bohem také jako hluboce duchovní počin s kulturním rozměrem plného křesťanského života; stejně zdánlivě kulturní a zábavné aktivity divadelních představení, koncertů, výstav, plesů a dalších je třeba chápat v organismu farnosti jako počiny snahy o jednotu obce a jako od Boha přijímaný dar umění a tvorby. Jednotlivé aktivity ve farnosti se tak logicky překrývají a vzájemně si byly a jsou potřebné. Teprve mezi nimi složité a subtilní vazby, které je ovšem těžké vůbec pojmenovat, dávají v návaznosti na potřebný společný svátostný život jedné z největších místních obcí v České republice částečnou představu o jejím jemném a přitom živém a proměnném organismu.

Výše jsem rovněž naznačila, ovšem zatím spíš ve smyslu chronologie událostí, že život farnosti se v mnohém odvíjí od osobnosti faráře. Svůj zmíněný podíl na životě přirozeně

zastávali i kaplani, pomocní duchovní pastýři, a jáhni, kteří nedílně svými rozdílnými osobitostmi významně obohatili život farní komunity. Jejich úloha, jak jsem se snažila naznačit je primárně pastýřská, kdy věřícím zprostředkovávají svátostný život, a jejich úloha v obci je tak skutečně nezastupitelná a výsadní. S tím se logicky pojí i význam jejich osobnosti pro život obce.

Zmínila jsem, že v životě chodovské farnosti byl návrh zřejmě skutečně klíčovým impulsem, který jakoby farníky uvedl do světa svobody, kurz Katolické charismatické obnovy, který jednak zcela konkrétně ovlivnil duchovní život většiny farníků a ruku v ruce s tím třeba i nepřímo ovlivnil většinu od té doby vznikajících mimoliturgických aktivit. Neocenitelnou prací je v tomto směru sociologická studie Radka Tichého (blíže k tomu podkapitola 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova*).¹⁸¹ Autor se v práci věnuje v intencích sledované problematiky také osobnostem chodovských farářů (P. Michael Slavík, P. Petr Bubeníček a P. Václav Chroust),¹⁸² kteří probíhající kurzy v daném období svou pastýřskou autoritou zaštiťovali. Na rozdílech a následnosti jejich osobností lze zjednodušeně postřehnout i zásadní změny v životě farnosti a v návaznosti na další aktivity ve farnosti i jejich pastorační priority a směr, kam společenství farníků z charismat svého svátostného úřadu směřovali. Podle nepřímých poukazů ze zmíněné studie je podstatná pro osobnosti zmíněné trojice farářů jejich interpretace jako zástupců Krista v daném společenství farnosti, respektive jejich osobní interpretace svých kněžských úřadů. Tuto interpretaci lze vymezit dvěma póly jakéhosi „imitatio Christi“: Kristus-učitel a Kristus-sloužebník. Oba póly bezesporu patří k arcipastýřskému úřadu Krista a pastýřským úřadům biskupů a dalších duchovních. Přírozeně pak každá osobnost nachází ze své specifčnosti svou pozici v takto vymezeném prostoru trochu jinde. P. Michael Slavík se sám zjevně chápal vysloveně blíže ke Kristu-učiteli. Naopak P. Petr Bubeníček se spíše nalézal na opačném pólu Krista-sloužebníka. Třetí farář v pořadí, P. Václav Chroust, se spíše také zřejmě chápal při pólu Kristus-sloužebník.¹⁸³ Tato rozdílná interpretace sebe sama nemohla být bez dopadů na farní společenství a na mnohé aktivity, které kněz ve farnosti buď sám vytváří, iniciuje či jen zaštiťuje.

Z resumé všech možných aktivit ve farnosti za sledované období je zřejmé, že nejpestřejší paleta nabídek různých činností a duchovních aktivit, a to jak směrem dovnitř farnosti, tak směrem ven (především k obyvatelům Jižního Města), byla za působení P. Petra

¹⁸¹ TICHÝ 2003.

¹⁸² Jednotliví faráři, stejně jako další respondenti, zde vystupují pod pseudonymy anonymně, ale z kontextu výpovědí a z chronologie lze znalým člověkem každou z osobností spolehlivě určit.

¹⁸³ TICHÝ 2003, s. 33-58.

Bubeníčka. P. Michael Slavík kladl během svého krátkého působení důraz především na „transformaci“ farnosti a na kurzy Katolické charismatické obnovy (KChO), který byl a stále doposud je v katolickém prostředí jedním z hlavních protagonistů či reprezentantů. P. Petr Bubeníček takový důraz na kurzy v podobě, jaké měly před jeho příchodem, nekladl¹⁸⁴ a spíše se dá říct, že se snažil evangelizovat farnost i celé společenství obyvatel Jižního Města pestrostí mnohdy zdánlivě jen kulturního a také duchovního života. P. Václav Chroust v tomto směru mnohé po P. Petru Bubeníčkově převzal, i když mnoho v jeho práci zabrala příprava plánovaného Komunitního centra.

- Blíže srov. 6. Příloha č. 3.

¹⁸⁴ Tamtéž, s. 33-58.

2. 7. Ekumenismus

2. vatikánský koncil inspirativně otevřel otázky ekumenismu,¹⁸⁵ ekumenického hnutí, které má za cíl – aniž by ovšem rušilo specifika různých křesťanských denominací – vést ke společným úvahám a nakonec i postupům a postojům ve světě. S odstupem několika desetiletí od Koncilu a v dnešní globalizované společnosti, kde náboženství (nejen křesťanské) hraje důležitou roli na jedné straně smiřující a na druhé v jeho zneužití i rozdělující při různých konfliktech, se otázka ekumenismu, spolupráce s odloučenými bratry ve víře v Krista, stává více než aktuálním tématem. Nelze se pak domnívat, že toto hnutí je otázkou pouze církevních elit (intelektuálních či pouze pastýřů), ale je velkou výzvou pro celý organismus církve. Svou významnou roli, která nakonec sama má zřejmě potenciál základního kamene vzájemného sblížení a porozumění, proto mají ekumenické aktivity a přátelství na úrovni nejmenších církevních jednotek, kterými jsou v rámci posvátné hierarchie církve právě farnosti.

Zmínila jsem se v práci, že velkým osvěžením v životě farnosti byl příjezd poutníků z rozličných zemí krátce po pádu totalitního režimu o vánocích 1990/1991 na setkání organizované ekumenickým společenstvím z Taize ve Francii. Farnost se aktivně na své úrovni a při svých možnostech na setkání podílela: vedle účasti na společných modlitbách přirozeně poskytovala poutníkům v rodinách ubytování a další zázemí. Pro mnohé farníky bylo toto setkání prvním kontaktem s ekumenismem. V následných letech mnoho mladých naopak podobná setkávání v jiných evropských metropolích navštěvovalo a nadále navštěvují. Nejvýrazněji mezi nimi vystupuje setkání o vánocích z přelomu let 1994/1995 v Paříži, kterého se zúčastnila snad největší organizovaná skupina mladých farníků z Chodova,¹⁸⁶ a následné setkání o vánocích 1995/1996 ve Wroclavi.¹⁸⁷

Už od onoho příjezdu poutníků v roce 1990/1991 ve farnosti zakořenily jako obohacení liturgického hudby tzv. zpěvy z Taize, což jsou svou povahou poměrně nekomplikované a výrazivě jednoduché a tedy široce srozumitelné modlitby, zpívané především latinsky a anglicky. Ve farnosti vzniklo společenství, které se scházelo k ekumenicky laděným zpěvům-modlitbám, které zprvu v 1. a 2. polovině 90. let 20. století organizovala Olga Polanská.¹⁸⁸ Později sbormistrování skupiny převzal Radek Tichý, pod jehož vedením počet účastníků také

¹⁸⁵ zvl. srov. UR.

¹⁸⁶ FCHOD 1 (1995), s. 9.

¹⁸⁷ FCHOD 1 (1996).

¹⁸⁸ ŽF říjen-listopad (1996).

značně narostl. Jádro však tvořila vlastní a i tak početně nemalá skupina, která organizovala různá společná soustředění. Úspěchem lze bezesporu označit aktivní hudebně-doprovodnou účast této skupiny na Světovém dni mládeže v Kolíně nad Rýnem, na což navazovalo turné po různých německých městech.¹⁸⁹ Zpěvy z Taize pak ve farnosti doprovázely především výstavy Nejsv. svátosti apod., k čemuž se i svým meditativním charakterem nadmíru hodí. Tyto aktivity pak nelze označit za vysloveně ekumenické, pouze jako jakousi ekumenickou platformu, ze které farnost čerpala a nadále – vedle dalších – čerpá sílu a inspiraci na společná setkávání s odloučenými bratry a sestrami.

Vlastní ekumenická setkávání, opomenuli zde zmíněné setkání Taize o vánocích 1990/1991, započala přibližně od roku 1992/1993 za P. Michaela Slavíka, kdy rovněž vznikly plány na stavbu společného ekumenického centra na Jižním Městě (srov. 2. 2. *Kostel sv. Františka a další sakrální objekty ve farnosti*). V té době také vznikl Spolek pro výstavbu ekumenického centra. „Podle návrhu ing. arch. Jindřicha Synka a Michaela Otřísala začal hledat cesty k uskutečnění projektu, který by více církvím umožnil vybudovat si vlastní část areálu a spolupracovat s ostatními“.¹⁹⁰ Od roku 1993 se začali jednou měsíčně scházet představitelé různých křesťanských církví na společné ekumenické modlitbě v ZŠ Kvasnicova (dnes Gymnázium Opatov, Konstantinova ul.), z nichž dokonce jedno modlitební setkání, které hudebně doprovázel Bob a Bobci (tj. dnešní farní asistent Bohuslav Flídr s dětskou skupinou), přenášela v roce 1993 Česká televize.¹⁹¹ Tato pravidelná měsíční setkávání v modlitbě trvala přibližně do odchodu P. Petra Bubeníčka v roce 1999.¹⁹² Velmi aktivně se podílel na tomto setkávání jáhen Jakub Hučín.¹⁹³ Měsíční pravidelnost byla evidentně spojená s plány vybudovat ekumenické centrum, z čehož ovšem z mnoha důvodů sešlo. Církev Bratrská si vybuďovala nový areál v Šeberově, Českobratrská církev evangelická si vybuďovala kostel blízko tzv. Chodovské tvrze nedaleko katolického kostela sv. Františka a katolická církev otevřela v Modletická ulici Křesťanské centrum Jižní Město, které bylo jakýmsi předstupněm současného Komunitního centra Matky Terezy.¹⁹⁴ Ani tyto projekty však vlastní ekumenické setkávání v modlitbě nepřerušily. Setkání nadále trvají, byť již jen nepravidelně několikrát do roka v různých sakrálních prostorách jednotlivých denominací.

¹⁸⁹ FCHODOVINY 11 (2004), s. 6-7.

¹⁹⁰ <http://www.kcmt.cz/www/index.php?id=historie> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² ŽF prosinec (1996). – ŽF leden (1997).

¹⁹³ ŽF říjen-listopad (1996).

¹⁹⁴ <http://www.kcmt.cz/www/index.php?id=historie> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

Specifickým odrazem ekumenických snah ve farnosti a tím i snah o vzájemné porozumění a vzájemné obohacení, byl cyklus rozhovorů s různými osobnostmi či představiteli různých denominací ve speciální rubrice farního časopisu FCHOD od roku 1995.¹⁹⁵ Rubrika zanikla se zánikem časopisu v roce 1998 (srov. podkapitola 6. *Příloha č. 3: 6. 5. Farní tiskoviny*). Snad je proto i výzvou pro současnost v podobných projektech pokračovat.

¹⁹⁵ FCHOD 3 (1995).

3. SHRnutí

V práci jsem se snažila představit farnost při kostele sv. Františka z Assisi v Praze–Chodově jako živý organismus, který je tu slabší a tu silnější, který není prostý různých střetů, chyb, rozdílností, nepochopení, tázání se, ale ani odpovědí, jednoty, lásky a především společenství Boha. Sepsané řádky tak nemají být hodnocením, glorifikací a ani odsouzením, společenství v tom kterém okamžiku, ale spíše místem zamyšlením se nad vlastními činy, pohnutkami a perspektivami, jak lze z pozice jednotlivce na onen celý organismus s láskou nahlížet a jak především k jeho životu v budoucnu přispět.

Zcela zásadním zlomem v životě farnosti, stejně jako v životě všech místních církví na území tehdejšího Československa, byl bezesporu pád totalitního režimu v listopadu roku 1989. Zprvu se dotkl chodovské farnosti víceméně minimálně. Farnost stále fungovala podobně jako před rokem listopadem 1989. Prvním větším otevřením farnosti byl příjezd mladých poutníků na ekumenické setkání Taize na vánoce 1990/1991. Zásadní zlom však nastal až s příchodem nového faráře P. Michaela Slavíka v roce 1992, který si vzal za úkol přetvořit farnost v živé společenství věřících. Centrem této transformace měly být kurzy Katolické charismatické obnovy (KChO), na jejichž základě vznikla ve farnosti celá řada modlitebních skupinek a menších společenství. Zároveň se staly platformou pro setkávání a sdílení de facto všech farníků, z nichž především ti z mladé a ze střední generace kurzy absolvovali. Časem se přirozeně začaly skupinky různě diferencovat a místy bohužel i rozcházet, k čemuž zásadně přispělo také částečné rozdělení farnosti na dvě skupiny, z nichž první slavila bohoslužby a odvíjela svůj farní život od kostela sv. Františka a druhá nejprve od kaple sv. Ludmily v Křesťanském centru Jižní Město v Modletické ulici (KC-JM) a poté od Komunitního centra Matky Terezy (KCMT).

Tím se dostáváme k problematice velikosti jihoměstské farnosti v Praze. Bohužel farnost při množství obyvatel Jižního Města nedisponovala až do nedávna žádnou větší sakrální prostorou, která by najednou pojala všechny farníky. Tento problém vyznačil mnohé aktivity a snahy všech „porevolučních“ kněží, dalších duchovních a i mnohých laiků ve farnosti ve snaze zajistit dostatečnou a vyhovující sakrální prostor. Po zjevně přechodném stanu sv. Pavla byl nejvýznamnějším pokusem zrod KC-JM. Paralelně běžely snahy vybudovat na Jižním Městě Ekumenické centrum, na kterém by participovaly i ostatní denominace. Z mnoha rozličných důvodů k tomu ovšem nedošlo a de facto rovněž provizorní prostora bývalé školky v Modletické ulici (KC-JM) nemohla potřeby farnosti trvale uspokojit,

byť KC-JM bylo zjevně velmi tvůrčí a živou platformou pro skutečný aktivní život farnosti, která se neuzavírá jen dovnitř, ale naopak se otevírá ven celé obci městské části Jižní Město. Naplnit tyto potřeby a snahy farnosti by mělo v nedávné době otevřené KCMT, které se snaží soustředit pod svou střechou všechny významnější aktivity farnosti a zároveň nabízet otevřenou náruč celému plénu obyvatel Jižního Města. Snad je proto jen dočasným stavem, který vychází z velké finanční zátěže celého projektu, že KCMT nejen mnoho farníků ale i okolí spíše vnímá jako jakousi variantu dříve na Jižním Městě zavřeného Kulturního střediska. Problémem a výzvou do budoucna proto v tomto směru je prezentace prostory a její naplnění primárně jako prostory sakrální, aniž by přitom byl opomenut i multifunkční potenciál KCMT, který se obrací i k široké skupině obyvatel Jižního Města.

Problematikou sakrálních prostor na Jižním Městě se dostáváme k dalšímu problému farnosti v Praze-Chodově, který jsem ostatně již naznačila. Jedná se o zjevné rozdělení farnosti na dvě části, které víceméně trvá od roku 1998, kdy bylo otevřeno KC-JM. Od té doby jako by farnost žila skoro nezávisle dvěma životy dvou společenství, kde jednotícím prvkem jsou především duchovní. Bohužel ani nové KCMT tento problém nevyřešilo a ani zřejmě v nejbližší době doposud nemá potenciál ho vyřešit. Řešení problému sjednocení farnosti je velkou výzvou budoucnosti a především výzvou farníků v přijetí a naplnění projektu KCMT, ke kterému byla od počátku část farníků doslova skeptická. Skepse u některých trvá doposud.

Všechny tyto problémy vycházejí především z personálního nárůstu farníků po roce 1992, kdy přišel do farnosti P. Michael Slavík se snahou farnost jakoby „probudit“ ke svobodnému životu. To se evidentně podařilo. S jeho příchodem můžeme spojit – vynecháme-li přirozeně především liturgickou reformu – první významnější čerpání z odkazu 2. vatikánského koncilu pro život farnosti. P. Michael Slavík přizval k podílení se na správě a dalších farních aktivitách celou laickou obec. Za jeho působení výrazně vzrostl počet katechetů, objevili se první pastorační asistenti, byly první volby do farní rady ad. Vše se dělo pod jasným vedením faráře, který se za dané situace chápal ze svého apoštolského úřadu především jako Učitel. Na jeho snahu navázal P. Petr Bubeníček svým spíše skrze službu interpretovaným úřadem faráře a inicioval či zaštitil tak celou řadu projektů a aktivit, na kterých participovala doslova celá farnost. I když po jeho odchodu nastal zjevně jistý útlum všemožných aktivit, který trvá prakticky dosud, nelze říci, že by farnost nezůstala aktivní a vrátila se do svých „předrevolučních“ let, kterými můžeme označit období před rokem 1992. Naopak. Pokles aktivit ve spojení s problematikou „rozdělení farnosti na dvě“ a s výzvou vytvořit z KCMT skutečný svatostánek můžeme vnímat jako jakousi křížovatku v životě

farnosti, kde jako farníci stojíme, máme před sebou několik cest, pouze zatím nevíme, kterou se vydáme. Zjevně tedy naznačené problémy nejsou vzájemně oddělené, ale naopak vnitřně maximálně propojené. Snad právě v řešení všech naráz je možné najít cestu dál.

Přes všechny možné nesnáze a různé otázky, které leží před farností, je třeba vidět skutečnost, jak hluboce poznamenal její život totalitní režim a z vnějšku vnucená nesvoboda, která měla své v mnohém doznívání až do roku 1992. Do té doby si ani většina farníků neuměla představit jiné způsoby farní pospolitosti než sdílení se pouze při společném Communio. Jednoduše lze říct, že před rokem 1992 byl život farnosti soustředěn pouze na svátosti. Výjimkou bylo především společenství ministrantů, zatímco ostatní farníci žili ve farnosti spíše izolovaně. Změnou faráře, který vzal za své transformaci farnosti, se farníci nehledě na věk, pohlaví a sociální zařazení „probudili“ k aktivnímu farnímu životu, který při všech možných zmíněných nesnázích stále plně trvá. Společenství farnosti již ani jako celek a ani ve své diferenciaci na menší „skupinky“ není vázáno jen na duchovní, kteří ovšem vykonávají pastýřskou péči věřících a poskytují jim svátostný život. Snad příliš nefabuluji, když se domnívám, že i ve farnosti se projevila skutečnost, že žít ve svobodě se zřejmou osobní zodpovědností je těžší než v nesvobodě a že to nese také mnohé nároky na věřící. Zjednodušeně řečeno, že nemůžeme očekávat od nabyté svobody, se kterou přišlo a stále přichází tolik různých impulsů, jen jednoduché odpovědi a nabídky „uhlazených“ cest, ale že musíme očekávat víc nejasností a především hledat zodpovědnost.

Farnost při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově je dnes asi jednou z největších farností arcidiecéze. Jak jsem výše naznačila, není prostá všemožných problémů a stojí před řadou výzev. To buď můžeme pro sebe interpretovat negativně ve smyslu jakéhosi úpadku společenství, anebo pozitivně jako výzvu k budoucnosti, přičemž farnost nechápeme jako organismus strnulý (dokonavý) ale jako organismus živý (nedokonavý). Právě pouze druhé vnímání otevírá perspektivy a umožňuje nám všem jednotlivcům ve farnosti podíl na chodu celého společenství tak, jak jej naznačil 2. vatikánský koncil. Myslím, že jedině tento přístup může farníky také zbavit těžkého břemene, kterým je přeci jen trvalá potřeba „charismatického vůdce“ v čele, jehož absenci zjevně začali někteří farníci – zvláště ti úzce svázaní s KChO – pociťovat po odchodu P. Michaela Slavíka v roce 1995 a kterou zdařile podchytil právě pro potřeby KChO ve farnosti Radek Tichý.¹⁹⁶ V této optice můžeme nahlížet počín transformace P. Michaela Slavíka jako iniciační, který je třeba nadále rozvíjet, a to i bez

¹⁹⁶ TICHÝ 2003.

dalších „charismatických vůdců“, jak si ostatně patrně P. Michael Slavík sám přál.¹⁹⁷ Záleží jen na farnosti jako na celku, který se skládá z rozličných skupin a jednotlivců, jestli tuto tvůrčí svobodu a zodpovědnost přijme anebo ustrne ve vzpomínkách. Snad nebudu daleko od pravdy, když za předpokladu přijetí této svobody vyslovím předpoklad, že chodovská farnost nese potenciál být jakýmsi exemplem i pro další farnosti v arcidiecézi a také místem setkávání, pochopení a dokonce tvůrčí a oboustranně prospěšné kooperace s městem, se sekularizovanou veřejností. Zda-li farnost využije tento potenciál, záleží jen na její vnitřní sebereflexi a odvaze. Závěrem si proto neodpustím citát z Pavlovy epištoly, který je inspirativní i ve vztahu k domovské farnosti, které – pokud jí chci být nápomocná a záleží mi na ní – bych měla věřit, doufat v ní a milovat jí a proto i ve vztahu k ní „*nyní zůstává víra, naděje a láska, ale největší z té trojice je láska*“ (1 Kor 13, 13).

¹⁹⁷ STAŇKOVÁ Lucie / LÁSKA Vojtěch: „Chybět mi budou tito lidé...“ (rozhovor s P. Michaellem Slavíkem), in: FCHOD 5 (1995), s. 16.

4. Příloha č. 1: *Složení farních rad 1994-2008*

Složení 1. farní rady (1994-1999):

- farář: P. Michael Slavík, nahrazen v roce 1995 P. Petrem Bubeníčkem – předseda farní rady
- kaplan: P. Roland Solloch (1995-1996), P. Ladislav Souček (1998-1999)
- jáhni: Jakub Hučín (1996-1997), Robert Hanačík (1997-1998), Pavel Urban (od 1997)
- Ing. Josef Rendl – místopředseda farní rady¹⁹⁸
- Tomáš Audy
- Ing. Stanislav Dabrowski
- Ing. Viktor Fried (jmenován – Dílo Mariino /Focoláre/)
- Ing. Jaroslav Havránek
- Jiří Churáček
- PaedDr. Bohuslava Kubátová
- Vlasta Kvášová
- RNDr. Alexandr Kratochvíl
- Ing. Marie Lásková
- Ing. Marta Nesnídalová
- Vojtěch Pecka
- Ferdinand Peroutka
- Libuše Rottová
- Ing. Václav Šmrha
- PhDr. Jana Zindulková
- Ing. Alice Žváčková
- MUDr. Miroslava Kovaříková (jmenována – Katolická charismatická obnova)
- Ing. Jaroslav Hnátek (jmenován – Charita)

doplňkové příchody apod.:

- Ing. Jiří Vyšohlíd – ještě hned v roce 1994 nahradil Ing. J. Hnátku (jmenován – Charita)
- Ing. Petr Čížek – v roce 1996 dojmenován (ekonomická rada)
- Pavel Šnajdr – v roce 1996 dojmenován

¹⁹⁸ ŽF říjen-listopad (1996).

- Mgr. Pavel Urban – v roce 1997 dojménován po vysvěcení na trvalého jáhna
- PhDr. Libor Gottfried – v roce 1997 dojménován jako zástupce farní knihovny

odchody, rezignace apod.:

- Ing. Jaroslav Hnátek – odchod v roce 1994, nahrazen za Charitu Ing. J. Vyskočilem
- Tomáš Audy – odstěhování z farnosti
- RNDr. Alexandr Kratochvíl – rezignoval v březnu 1997

sekce:

V jednotlivých sekcích působili a vypomáhali i někteří farníci, kteří nebyli členy farní rady. Schválení členů náleželo do kompetencí faráře.

1. volný čas – děti a mládež

- Alice Žváčková – vedoucí sekce
- Bohuslava Kubátová

2. kulturně-organizační (návrh činnosti a personální složení sekce schváleny 17.

3. 1996)¹⁹⁹

- Alexandr Kratochvíl – vedoucí sekce, styk s jinými farnostmi
- Martin Bouček – kulturní pořady
- Hana Kabelová – zahraniční styk
- Pavel Poustka – knihy
- Eva Škochová – poutě, nástěnka, přednášky
- Pavel Toepfer – kina, divadla
- Jana Záluská – knihy

3. liturgická

- Pavel Šnajdr – vedoucí sekce
- Libuše Rottová
- Tomáš Audy

4. pastorační

- Bohuslava Kubátová – vedoucí sekce

¹⁹⁹ *Návrh činnosti a složení kulturně organizační sekce farní rady*, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

- Tomáš Audy
- Ferdinand Peroutka
- Jiří Vyšohlíd
- Jana Zindulková

5. stavebně technická

- Jaroslav Havránek – vedoucí sekce
- Stanislav Dabrowski
- Josef Rendl
- Václav Šmrha

6. ekonomická

- Petr Čížek – vedoucí sekce
- Vlasta Kvášová

Složení 2. farní rady (1999-2004):

- pastorační rada

- farář: P. Petr Bubeníček, ještě před ustavujícím zasedáním nahrazen P. Václavem Chroustem – předseda farní rady
- kaplan: P. Vladimír Kalík (1999-2000), P. Michal Procházka (1999-2000), P. Pavel Semela (2001-2003), P. Stanislav Glac (2003-2004)
- jáhni: Pavel Urban
- PhDr. Libor Gottfried – místopředseda
- Ing. Josef Rendl
- Libuše Rottová
- Ing. Marie Lásková
- Ing. Petr Čížek
- Ing. Viktor Fried
- Ing. Alice Žváčková – jmenována (pastorační asistentka)
- Ludmila Svatková – jmenována (farní Charita) – zprvu zastupovaná Marií Křivanovou

- ekonomická rada (jmenovaná dle Kán. 537 CIC)

- Ing. Petr Čížek – zvolený z pastorační rady
- Kristýna Valentová

- Ing. Alice Žváčková
- P. Michal Procházka (během svého působení na Chodově)

Složení 3. farní rady (2004-2006?):

- farář: P. Václav Chroust – předseda farní rady
- kaplan: P. Vladimír Kalík (2004-2005)
- jáhni: Pavel Urban
- Ing. Alice Žváčková – jmenována z funkce (pastorační asistentka)
- Petr Krامل – jmenován z funkce (pastorační asistent)
- Mgr. Eva Černá – jmenována z funkce (ředitelka farní Charity)
- Ing. Marie Lásková – volená
- Ing. Josef Rendl – volený
- PhDr. Libor Gottfried – volený, místopředseda
- Ing. Petr Čížek – volený
- Ing. Viktor Fried – volený
- Libuše Rottová – volená
- Ing. Petr Dvořák – jmenován farářem
- Ing. Hanuš Landsperský – jmenován farářem, sekretář

- *ekonomická rada (jmenovaná dle Kán. 537 CIC)*

- Ing. Petr Čížek – jmenován pastorační radou
- Ing. Alice Žváčková – jmenována farářem
- Mgr. Jaromír Havlica, PhD. – jmenován farářem
- Petr Krامل – jmenován farářem

odchody, rezignace apod.:

- PhDr. Libor Gottfried – rezignoval 27. 4. 2005 díky změně bydliště, pracovnímu a dalšímu vytížení, ačkoliv dál zůstal činný ve farnosti (knihovna, společenství Sedm pramenů)

Složení 4. farní rady (od 2006):

- *pastorační rada:*

- farář (administrátor): P. Karel Kočí

- kaplan: P. Benedikt Hudema (2006-2007), P. Antoni Kośmidek (od 2007)
- jáhen Pavel Urban – místopředseda rady
- Martin Flosman – jmenován z titulu funkce (pastorační asistent), sekretář rady
- Bc. Romana Kraleva – jmenována z titulu funkce (pastorační asistentka)
- Mgr. Jan Jeřábek – jmenován z titulu funkce (pastorační asistent)
- Mgr. Eva Černá – jmenována z titulu funkce (ředitelna farní Charity)
- Ludmila Šilhavá – volená
- Ing. Jaroslav Olšanský – volený
- Ing. Marie Lásková – volená
- Mgr. Pavel Šnajdr – jmenován farářem
- Ing. Zdeněk Fuchs – jmenován farářem
- Ing. Stanislav Dabrowski – jmenován farářem

odchody, rezignace apod.:

- Ludmila Šilhavá – rezignovala bez bližšího zdůvodnění ke dni 7. 1. 2008
- Mgr. Pavel Šnajdr – rezignoval bez bližšího zdůvodnění ke dni 28. 1. 2008

5. Příloha č. 2: *Přehled pastoračních asistentů do roku 2008*

- Martin Bouček: do června 1995, vojenská náhradní služba²⁰⁰
- Petr Domša: od září 1995²⁰¹ - do června 1997,²⁰² vojenská náhradní služba
- Petr Malík: vojenská náhradní služba
- Stanislav Hamala: vojenská náhradní služba
- Andrej Nemessányi: od července 1997²⁰³ – 1998
- Zdislava Janoušková: cca od 1998²⁰⁴ do října 1999
- Jaromír Havlica: od 1998²⁰⁵ do 2003
- Alice Žváčková: od 1998 do 2005 (současně od listopadu 1998 ředitelkou Křesťanského centra JM)
- Štěpán Glac: cca 1998²⁰⁶
- Martin Flosman: od 2002 do 2003,²⁰⁷ od 2005 doted²⁰⁸
- Radek Tichý: od 2002 do 2004
- Petr Krampl: od 2003 do prosince 2004²⁰⁹
- Martin Svoboda: 2004
- Filip Malý: od 2004 do 2006
- Miroslav Stolz: (od listopadu) 2005²¹⁰
- Jan Jeřábek: od 2006 do listopadu 2007
- Romana Kraleva: od 2006 doted'
- David Wendelin:
- Nehad Kralev:
- Bohuslav Flieder

²⁰⁰ FCHOD 6 (1995), s. 2.

²⁰¹ Tamtéž, s. 2.

²⁰² ŽF 7-8 (1997).

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ ŽF listopad (1998).

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ Tamtéž.

²⁰⁷ Zmínka o dřívějším působení v pozici pastoračního asistenta před odchodem do semináře: FCHODOVINY 3 (2005), s. 11.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 11.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 11.

²¹⁰ FCHODOVINY 12 (2005), s. 6.

6. Příloha č. 3: *Orientační přehled mimoliturgických aktivit*

6. 1. Modlitební a jiná společenství

Zmínila jsem, že v období před rokem 1990 byla díky politické situaci v zemi určující v Chodovské farnosti především společenství ministrantů a zpěvácké scholy a přidružených farníků. Bohužel část farníků, především střední a starší generace, tak zůstala aktivitami mimo liturgii spíše nezasažena. Vznik většího množství modlitebních skupinek se dá minimálně časově spojit s příchodem P. Michaela Slavíka a se vznikem kurzů Katolické charismatické obnovy (viz. 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova*), tedy s obdobím, kdy farnost i co do počtu aktivních farníků notně narostla.

společenství ministrantů (před rokem 1990) – Písemné prameny bohužel k tomuto období chybí a klíčoví pamětníci jsou z části zesnulí (P. Jindřich Šulc, Libuše Rotová) či těžko dosažitelní a vystopovatelní. Podle většiny vzpomínek bylo společenství dáno jasným vymezením povinností, které každý ministrant měl plnit a kterými měl přispět k chodu farnosti. Ministranti měli rozpisy služeb při mších i během týdne tak, aby vždy byl dobře zajištěn chod liturgie. V neděli byly slouženy dvě ranní mše (od 9.00 a od 10.30 hod), druhá vždy (kromě omezeného provozu během letních prázdnin) byla dětská. P. Jindřich Šulc vedl rovněž podle potřeb přípravy na první svaté přijímání. Společenství ministrantů se dotvářelo také každoročním rozdáváním dárků k Vánocům 24. prosince o vigílii. Dárky, výlučně knížky, zajišťovala pravidelně kostelnice paní Libuše Rotová, která v kooperaci s P. Jindřichem Šulcem vybírala a nakupovala pro konkrétního chlapce s konkrétními zájmy tu kterou – a nejednou tenkrát obtížně sehnatelnou – knihu. Společenství ministrantů zpočátku jezdilo také na společné letní týdenní pobyty, na tzv. chaloupky, které de facto suplovaly křesťanský tábor, a jednodenní výlety do přírody, kterých se podle možností účastnil i P. Jindřich Šulc. Výraznou postavou ze starších ministrantů, kteří chod společenství zajišťovali, byl kupříkladu Petr Nágl, Václav Svoboda a další. Svým nemalým dílem jako kuchařka a ženská opatrovnice chlapců přispívala svou účastí i zmíněná Libuše Rotová. Časem se společenství obohatilo působením tajně vysvěcených bratří Salesiánů Dona Bosca, kteří započali chlapce sdružovat i v pravidelných týdenních setkáních k modlitbě, vzdělání ve víře a hře a rovněž o víkendových výletech. Samostatné výlety a letní chaloupky farnosti časem splynuly s letními chaloupkami, které po celé republice organizovali právě salesiáni. Na stejné chaloupky díky tomu začala jezdit z farnosti i děvčata, z nichž starší jezdila na chaloupky chlapecké jako kuchařky. Duchovní dohled nad chaloupkami zaštiťoval stávající pomocný světitel biskup pražský Mons. Karel Herbst, oslovovaný chlapci „Kája“. Pro Chodov

byl navýsost důležitý tam bydlící salesián P. Pavel Kadlečík, zvaný „Reverend“ či „Revík“. Společenství se přirozeně buď rozplynula anebo proměnila v úměře k věku chlapců a děvčat a také – a to především – dílem nového dobového kontextu, kdy salesiáni vyšli z ilegality.

schola (před rokem 1990) – Paralelně vůči společenství ministrantů existovalo i společenství střední mladší generace, odvozené primárně od zpěvácké scholy, která se scházela k modlitbě a společnému prožívání času i mimo liturgii. Více ke schole viz. 6. Příloha č. 3: 6. 6. Hudba.

společenství středoškoláků – Ve farnosti vzniklo v průběhu let společenství středoškoláků, kteří se scházeli jednou týdně, zprvu v roce 1996/1997 pod vedením Marie Malíkové a Markéty Svobodové.²¹¹

společenství vysokoškoláků – Jednou týdně večer byla v rámci tohoto společenství bohoslužba slova na VŠ kolejích Vltava, kterou vedl jáhen Jakub Hučín.²¹²

klub maminek – Specifickým společenstvím byl Klub maminek. Jak napovídá název jednalo se o setkání maminek, většinou na mateřské dovolené, kde se vzájemně posilovaly, předávaly si zkušenosti, odpočinuly si od běžných domácích povinností a setkaly se v modlitbě. Díky úzkému zaměření společenství je přirozené, že společenství nemohlo být personálně stabilní, že některé maminky přicházely a jiné naopak časem odcházely. Společenství se scházelo minimálně od podzimu roku 1996, a to pod vedením Jany Zindulkové,²¹³ ale jeho existence má již hlubší kořeny.

modlitební setkávání maminek²¹⁴ – V rámci tohoto společenství, které je odlišné od „klubu maminek“ se maminky na mateřské dovolené setkávají ke společné modlitbě. V průběhu jim děti hlídají starší farnice-dobrovolnice. Zároveň v tento čas mají možnost přijmout svátost smíření a být nerušeně přítomny na slavení mše svaté.

společenství nejstarších – Pastorační péči přirozeně potřebují i senioři. Před rokem 1992 vlastní společenství neměli a jejich pastorece byla spíše v rovině osobní péče P. Jindřicha Šulce. Situace se v tomto směru radikálně změnila personální posilou duchovních ku pomoci chodovskému faráři na podzim roku 1996 s příchodem druhého výpomocného duchovního jáhna Jakuba Hučina. Pod jeho péčí se začali jednou týdně senioři scházet.²¹⁵ Od roku 1997 převzal po odešlém Jakubu Hučínovi péči o společenství Pavel Urban,²¹⁶ který se

²¹¹ ŽF říjen-listopad (1996).

²¹² ŽF říjen-listopad (1996) – ŽF červen (1997).

²¹³ ŽF říjen-listopad (1996).

²¹⁴ FCHODOVINY 3 (2002), s. 14.

²¹⁵ ŽF říjen-listopad (1996) – ŽF červen (1997).

²¹⁶ ŽF říjen (1997).

v té době ještě připravoval na svěcení na trvalého jáhna. Pavel Urban byl na jáhna vysvěcen 12. 11. 1997. Společenství vede doposud.²¹⁷

společenství vzniklá na základě absolvování kurzů Katolické charismatické obnovy (KChO) – Ve farnosti běžely od roku 1993 konaly zprvu pravidelně kurzy Katolické charismatické obnovy (srov. 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova*). Absolventi kurzů poté zakládali různá společenství, z nichž mnohá je dnes již těžké podchytit. Některá ještě existují, jiná zanikla. Zčásti se společenství kryla s jinými aktivitami (např. schola, hudební skupina Hallelu). Některé skupinky dokonce měly primární původ mimo chodovskou farnost, jmenovitě ve Vršovicích, kde do roku 1992 působil P. Michael Slavík, které poté přenesl kurzy KChO na Chodov.

V roce 1997/1998 se konaly jednou měsíčně modlitební setkání všech „charismatiků“ (tj. absolventů kurzů ChKO). Vedoucími byli ve školním roce 1997/1998 Marta Nesnídalová a Petr Domša. Vlastní společenství se dále přirozeně dělilo na menší společenství, která se scházela a schází jednou týdně.²¹⁸ Více viz. 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova*.

*některá ze společenství ChKO:*²¹⁹

- **skupinka „Sedm pramenů“** – První nové modlitební společenství na Chodově, vzniklé po roce 1990. Jeho původ sahá ještě do vršovické farnosti, kde vzniklo ze skupinky několika absolventů Charismatické duchovní obnovy v roce 1990-1991. Ve Vršovicích tehdy působil P. Michael Slavík. Po jeho příchodu na Chodov přešlo do farnosti společenství, jehož část již předtím patřila do farnosti.
- **skupinka manželských dvojic**
- **skupinka lidí pracujících s mládeží**
- **hudební skupinka chval „Hallelu“** – srov. 6. Příloha č. 3: 6. 6. *Hudba*
- **skupinka maminek**
- **modlitební skupinka za postavení ekumenického centra**
- **skupinka za obrácení Jižního Města** – Farníci se pravidelně schází za vedení Hany Samkové ve volné modlitební skupině, která se modlí uprostřed Jižního Města za jeho obyvatele, aby poznali radostnou zvěst evangelia.²²⁰

²¹⁷ K tomu např. FRIEDOVÁ Katka: *Bylo požehnáním být s vámi v této farnosti* (rozhovor s Pavlem Urbanem v 10. výročí svěcení), in: FCHODOVINY 11 (2007), s. 5-8.

²¹⁸ *Společenství – skupinky (Nová nabídka), školní rok 1997/1998, ŽF říjen (1997) – příloha.*

²¹⁹ *Společenství-skupinky v naší farnosti. Pracovní seznam již fungujících skupinek společenství Charismativké obnovy*, in: FCHOD 4 (1998) – příloha. – *Pravidelný program farnosti sv. Františka z Assisi na Chodově*, in: 1/1996, s. 20. – *Společenství – skupinky (Nová nabídka), školní rok 1997/1998, ŽF říjen (1997) – příloha.*

²²⁰ ŽF říjen-listopad (1996).

- **skupinka katechumenů**
- **společenství novokřtěnců** – Na podzim v roce 1997 vzniklo společenství pokřtěných jako přirozené pokračování orientace bývalých katechumenů v organismu církve a ve farnosti. Společenství vycházelo z předpokladu, že bývalí (již pokřtění) katechumeni si jsou v otázkách víry a problematiky okolo blížící. Vedoucími společenství byly Pavla Bílková a Marta Nesnídalová.²²¹
- **společenství středoškolské mládeže**

6. 2. Katolická charismatická obnova

Vysvětlovat pojem Charismatická obnova a poté hnutí Katolické charismatické obnovy (KChO), i když jsou pro minimálně „porevoluční“ život farnosti na Chodově důležité, zde není na místě vymyká se to ze zaměření práce.²²² Předpokládám proto, že pojem a hnutí jsou již dnes v prostředí katolické církve zcela zdomácnělé. O proměně společenství KChO na Chodově poměrně nedávno publikoval studii Radek Tichý.²²³

Počátku společenství KChO na Chodově spadá do období po roce 1992, kdy se stal tammím farářem P. Michael Slavík. Před jeho příchodem už ovšem ve farnosti jedna modlitební skupinka ovlivněná KChO existovala a skládala se z lidí, kteří za P. Michaelem Slavíkem již dříve dojížděla do vršovické farnosti, kde působil.²²⁴ KChO byla založena ve farnosti jednak jako příprava na svátost biřmování a také jako prohlubující kurz pro obnovu duchovního života v Duchu svatém. Za P. Michaela Slavíka se kurz konal každý rok. Za jeho nástupce P. Petra Bubeníčka byl pouze kurz jediný ve školním roce 1996-1997. S příchodem P. Václava Chrousta v roce 1999 se kurzy opět obnovily a po jeho odchodu opět zanikly.²²⁵

Z absolventů kurzů vznikaly různé modlitební skupinky, případně členové jiných skupinek kurz v průběhu absolvovali a styl a náplň „charismatické“ modlitby tak přirozeně ovlivnil mnohá modlitební společenství farnosti (skupinky). Vzhledem k velkému počtu absolventů kurzů, zároveň vzhledem k nemožnosti blízkému sdílení se všech absolventů ve skupince a naráz a přitom k potřebám sdílet se ve větším farním „charismatickém“ společenství vznikly časem tzv. Velké středy, konané jednou měsíčně, na kterých se

²²¹ *Společenství – skupinky (Nová nabídka), školní rok 1997/1998, příloha ŽF, říjen 1997.*

²²² K tomu např. BAUMERT Norbert: *Dary Duchu Ježíšova*, Praha: Pastorační středisko, 1986. – SLAVÍK Michael: *Křest Duchem svatým. Základní zkušenost v charismatické obnově*, Praha: Pastorační středisko, 1998.

²²³ TICHÝ 2003, 33-58.

²²⁴ Tamtéž, s. 40.

²²⁵ Tamtéž, s. 41.

„charismatici“ scházeli v modlitbě.²²⁶ Těm ovšem předcházelo pravidelné týdenní setkávání – srov. 6. Příloha č. 3: 6. 1. *Modlitební a jiná společenství - společenství vzniklá na základě absolvování kurzů Katolické charismatické obnovy.*

6. 3. Vzdělávání, zábava

kurzy Katolické charismatické obnovy – viz. 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova.*

kurzy Alfa – viz. 6. Příloha č. 3: 6. 10. „Družba“ s okolím

rekolekce pro dospělé²²⁷

rekolekce pro děti²²⁸

výuka náboženství – viz. také 5. Příloha č. 2: 5. 4. *Katechetické mise.*

příprava katechumenů na křest – viz. také 5. Příloha č. 2: 5. 4. *Katechetické mise.*

Přípravu dospělých (nad 15 let věku) zajišťovala a zajišťuje ve farnosti pod dohledem faráře celá skupina katechetů: Marta Nesnídalová, Pavel Šnajdr,²²⁹ Vlasta Krtková,²³⁰ Pavlína Bílková²³¹ a také kaplani.

kurz biblické hebrejštiny – V roce 1996 byl jako pomocný jáhen přidělen k farnosti Jakub Hučín, který na faře vyučoval zájemce biblickou hebrejštinu.²³² Díky svým akademickým schopnostem byl po roce přeložen k výpomoci do akademické farnosti při kostele Nejsv. Salvátora na Starém Městě v Praze 1 a kurz tak přirozeně zanikl.

biblické hodiny – Zprvu vedl jednou týdně v roce 1996/1997 hodiny jáhen Jakub Hučín²³³ a poté v letech 2001-2003 P. Pavel Semela.

kurz „Mezilidské vztahy“ – Křesťanský kurz se zjevným psychologickým přesahem vedl na Gzmnáziu Jižní Město v Tererově ulici jáhen Jakub Hučín.²³⁴

dějiny církve – V roce 1997 vedl od října nový jáhen Robert Hanačík jednou týdně vzdělávací kurz o dějinách katolické církve.²³⁵

²²⁶ Tamtéž, s. 33-44.

²²⁷ ŽF duben (2001). – FCHODOVINY 9 (2004), s. 5.

²²⁸ ŽF říjen (1999). – NESNÍDALOVÁ Marta: *Ohlasy – Je věřit normální?*, in: FCHOD 11 (1998), s. 6.

²²⁹ LÁSKA Tomáš: *Příprava na křest. Rozhovor s katechumeny*, in: FCHOD 4 (1998), s. 3-5.

²³⁰ Tamtéž, s. 3-5.

²³¹ BÍLKOVÁ Pavlína: *Čekání na smrt a na nový život*, in: FCHODOVINY 4 (2002), s. 6.

²³² ŽF prosinec (1996) – ŽF leden (1997).

²³³ ŽF říjen-listopad (1996) – ŽF červen (1997).

²³⁴ *Náboženství Chodov. Výuka 1996-1997*, in: ŽF říjen-listopad (1996) – příloha.

²³⁵ ŽF říjen (1997).

kurz praktické angličtiny – Kurzy vedl Ing. Jan Komárek († 2006) od října 1997 v soukromé učebně na Roztylech.²³⁶

výuka angličtiny v KC-JM

farní knihovna – Z popudu Libora Gottfrieda a za jeho přispění zápujčkou většiny knih byla vybudována v přízemní prostoře fary v listopadu roku 1997 farní knihovna.²³⁷ Knihovna byla zamýšlena se zaměřením na křesťanství a teologii a vedle toho na náboženství obecně, na křesťanské umění, historii a jen omezeně na beletrii. Knihovna byla a stále je zaměřena také silně ekumenicky.

výstavy – např. na podzim 1998: *Pocita Mistru Theodorikovi* – Výstava kopií deskových obrazů Mistra Theodorika z kaple sv. Kříže na hradě Karlštejně v KC-JM (autor obrazů Jaroslav Tájek).²³⁸ Většina probíhala v KC-JM.

přednášky – Ve vzniklém KC-JM v Modletické ulici probíhaly po celou dobu jeho existence různé – povětšinou popularizační – přednášky. Z množství jmenujme namátkou: 5. 3. 1999 *Ostatky svatých – přednáška s diapositivy* (Libor Gottfried),²³⁹ 19. 3. 1999 *Nepál – přednáška s diapositivy* (Tomáš Mátl),²⁴⁰ 9. 4. 1999 *Teologický rozbor kaple sv. Kříže na Karlštejně – přednáška s diapositivy* (Libor Gottfried),²⁴¹ 14. 5. 2001 *Křesťan a výzvy dnešní společnosti* (P. Tomáš Halík).²⁴² Probíhaly v KC-JM.

výuka hudebních nástrojů – V KC probíhaly od roku 1999²⁴³ po celou dobu existence individuální kurzy hry na nástroje. Probíhala v KC-JM.

tzv. „Taneční studio“ – V KC JM probíhaly přibližně po dobu a kolem roku 1999 taneční kurzy pod vedením Petra Domši.²⁴⁴ Běželo pod záštitou KC-JM.

cvičení s hudbou – Na podzim v roce 1997 zavedla jako vedoucí Alice Žváčková pravidelně jednou v týdně cvičení (většinou) pro dívky a ženy s heslem „*Ve zdravém těle zdravý duch aneb i křesťan se musí hýbat!*“.²⁴⁵ Cvičení v roce 1997 probíhalo na faře na Chodově v sále a později se přesunulo do KC JM. Cvičení probíhalo takřka po celou dobu působení Alice Žváčkové v KC JM.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ FCHOD 11 (1997), s. 12.

²³⁸ GOTTFRIED Libor: *Původní uspořádání deskových obrazů Mistra Theodorika v kapli sv. Kříže* (průvodní leták k výstavě v KC JM, uloženo v archivu na faře v Praze-Chodově).

²³⁹ ŽF březen (1999).

²⁴⁰ ŽF březen (1999).

²⁴¹ Tamtéž.

²⁴² ŽF květen (2001).

²⁴³ ŽF květen-červen (1999).

²⁴⁴ Tamtéž.

²⁴⁵ *Nabídka zájmové činnosti pro všechny věkové kategorie, školní rok 1997/1998*, in: ŽF říjen (1997) – příloha.

relaxační večery pro ženy²⁴⁶ – Iniciátorkou „večerů“, které běží od roku 2002, byla Barbora Palečková. Jedná se o „klub žen“, který měl nabídnout ženám rozptýlení od domácích prací. Setkání se koná jednou měsíčně a náplň večerů je proměnlivá.

videokavárna – V kavárně U zlaté rybky (později v klubu Na dně) v KC-JM v Modletické ulici provozovány projekce různých filmů, povětšinou se nějak logicky nějak vztahujících ke křesťanství. Filmy byly – stejně jako ostatní program KC – volně přístupné každému. Z promítaných filmů jmenujme asi nejčastěji pouštěný film *Ježíš* (režie John Kirsh, Peter Sykes) podle Lukášova evangelia, dále dvoudílný film *Mojžíš* (režie Roger Young), filmy z farních plesů či dokumentární filmy o chrámu sv. Víta, mozaikách a relikviích, které komentářem doprovázel Libor Gottfried. Videokavárna trvala víceméně pouze po dobu působení P. Petra Bubeníčka. Večery probíhaly v KC-JM.

literární večery²⁴⁷ – Večery probíhaly v KC-JM.

koncerty a setkávání s hudbou²⁴⁸ – Konaly se v KC-JM.

bezplatné terapeutické konzultace²⁴⁹ – V KC-JM byly k dispozici pro potřebné křesťanské terapeutické konzultace.

právní poradna²⁵⁰ – K dispozici byly pro potřebné v KC-JM.

6. 4. Práce s dětmi (mimo katechezi)

KAMÍNEK, společnost pracující s dětmi a mládeží (občanské sdružení) –

Společnost vznikla v návaznosti na vznik KC-JM v Modletické ulici na konci roku 1998 jako občanské sdružení, které může žádat a aspoň zčásti svůj provoz a aktivity financovat různými granty apod., aby finanční zátěž farnosti byla minimální. V čele sdružení stála od počátku ředitelka KC-JM Alice Žváčková. Kořeny sdružení, které se věnuje práci s dětmi a mládeží, mělo ovšem své kořeny již nejpozději v roce 1994, kdy se konal první farností organizovaný letní dětský tábor. Kamínek de facto ukončil svou činnost s odchodem ředitelky Alice Žváčkové k 1. 7. 2005.²⁵¹ Aktivity „Kamínku“ poté postupně přebíral Křesťanský sportovní klub (KSK), který existoval od roku 2004 paralelně s „Kamínkem“, ze které se pro své specifické zaměření vyčlenil – srov. níže *Křesťanský sportovní klub (občanské sdružení)*.

²⁴⁶ FCHODOVINY 3 (2002), s. 15.

²⁴⁷ FCHODOVINY 4 (2005), s. 11.

²⁴⁸ ŽF květen-červen (1999).

²⁴⁹ TICHÝ Radek: *Terapie v křesťanském centru*, in: FCHODOVINY 11 (2005), s. 6-7.

²⁵⁰ Tamtéž.

²⁵¹ ŽVÁČKOVÁ Alice: *Pozvání na rozlučku*, in: FCHODOVINY 7-8 (2005), s. 9.

- **DIXIE** – Kamínek o.s. provozoval od září 2004 Klub DIXIE, který byl tzv. nízkoprahovým klubem pro všechny děti školního věku a bez rozdílu vyznání atd. V Klubu děti mohly trávit ve společnosti pověřených pracovníků atraktivním způsobem volný čas.
- **kavárna U zlaté rybky** – Existovala de facto od začátku KC-JM v roce 1999 do 12. 10. 2001, kdy spolu s částečnou změnou zaměření prostoru změnila název na klub Na dně – srov. klub „Na dně“.
- **klub „Na dně“** – Kamínek o.s. provozoval Klub-čajovnu Na dně, která vznikla částečně z předchozí kavárny U zlaté rybky v KC-JM. Prostor, kde byl klub (a dříve kavárna) byl provozován, sloužil jednak jako čajovna a také jako prostor pro různé hudební či divadelní skupiny mládeže, a to jak ke zkoušení, tak k vystupování. Název měl symbolizovat touhu odrazit se ode dna a pomoci tomu, „aby se na dno nepadlo“. Klub měl takto nabízet naději.²⁵²
- **Lumíci** – Turistický oddíl, který se scházel jednou týdně od roku 1997 nejdříve na faře.²⁵³ Po vzniku KC-JM se působnost oddílu přenesl tam a zároveň byl oddíl začleněn do aktivit Kamínku o. s. Vedoucími byli zprvu zakladatelé Tomáš Barčí a Radek Jelínek a později i Václava Čížková.
- **letní dětský tábor („Kamínek“)**– Od roku 1994 se začali pod organizačním vedením Alice Žváčkové (hl. vedoucí) konat dětské tábory. V roce 1999 začalo tábory zajišťovat občanské sdružení Kamínek.
- **výtvarný kroužek** – Hned od počátku KC-JM vznikl výtvarný kroužek pro děti od 6 do 12 let. Vedoucí Magdaléna Vachková a Bernadetta Raisová.
- **Fotokroužek** – Vedoucí pan Hodík.²⁵⁴
- **Oratoř** – „(...) pro děti a mládež aneb dětský a mládežnický klub“.²⁵⁵

Křesťanský sportovní klub (občanské sdružení) - KSK²⁵⁶ – Sdružení založil a vede Jaroslav Olšanský. Zaměřuje se na sportovní a turistické akce „pro děti a mládež (od školního věku po důchod“.²⁵⁷ Sdružení bylo založeno v listopadu 2004, kdy víceméně pro své specifické zaměření a širší cílovou skupinu vyčlenilo z „Kamínku“, který byl primárně určen

²⁵² ŽF listopad (2001).

²⁵³ ŽF únor-březen (1997). – *Nabídka zájmové činnosti pro všechny věkové kategorie, školní rok 1997/1998*, in: ŽF říjen (1997) – příloha.

²⁵⁴ ŽF říjen (1999).

²⁵⁵ ŽF květen-červen (1999).

²⁵⁶ OLŠANSKÝ Jaroslav: *Křesťanský sportovní klub*, in: FCHODOVINY 10 (2004), s. 11-12.

²⁵⁷ Tamtéž, s. 12.

pro děti a mládež v pravém slova smyslu. – srov. *KAMÍNEK, společnost pracující s dětmi a mládeží (občanské sdružení)*. KSK spolupracuje aktivně s Klubem Dixie, jenž existuje i po zániku KC-JM.

- **lyžování**
- **vodácké víkendy**
- **turistický oddíl pro mládež**
- **populárně vzdělávací víkendy** – tematicky zaměřené víkendy (např. astronomie, geologie, historie a památky)

dětská schola – viz. 6. Příloha č. 3: 6. 6. Hudba.

Letní dětské tábory – viz. *KAMÍNEK, společnost pracující s dětmi a mládeží (občanské sdružení)* a *Křesťanský sportovní klub (občanské sdružení)* – KSK.

6. 5. Farní tiskoviny

FCHOD – Nulté číslo vyšlo 1. 11. 1994 ještě pod názvem „Farní časopis“ a obsahoval anketu o název časopisu. Byl vybrán název FCHOD (F=farnost, CHOD=Chodov), který zároveň v mluvené řeči může být zaměněn za slovo „Vchod“. Název byl tedy i pobídkou k účasti na společenství farnosti. První číslo prvního ročníku ještě pod názvem „Farní časopis“ vyšlo v únoru roku 1995. Název FCHOD neslo až druhé číslo (od dubna 1995). Časopis zpočátku vycházel spíše jako občasník, nepravidelně. V redakčním týmu byli Vojtěch Láška, Jan Peroutka a odborný dohled zastával Ferdinand Peroutka, který byl pověřen z pozice farního radního. Později se redakční tým rozšířil o Lucii Staňkovou, Miroslav Saleman (ilustrace), Alice Žváčková (dětský koutek). Časopis vycházel do konce roku 1998. Paralelně vycházel od roku i zprvu čistě jen informační Život farnosti. Od roku 2002 byl časopis obnoven, ale s jiným redakčním týmem a s pozměněným názvem FCHODOVINY.

FCHODOVINY – Časopis vychází od roku 2002 ve zjevné návaznosti na zaniklý FCHOD. V reakci usedli Radek Tichý, Martin Flosman, Tomáš Barčí, který později odešel, a v roce 2004 naopak přibyl Petr Krampfl. V současné době je hlavní redaktorem Martin Flosman. Časopis vychází měsíčně v nákladu cca 500 ks.

Život farnosti – První Život farnosti vyšel na podzim roku 1996 s přehledem bohoslužeb, programem událostí, akcí a kontakty na duchovní, vedoucí různých společenství apod.²⁵⁸ Jak vysvětluje z úvodního slova P. Petra Bubeníčka v prvním čísle, byl Život farnosti

²⁵⁸ ŽF říjen-listopad (1996).

skutečně koncipován jako informační leták a neměl suplovat v té době zrovna nevycházející FCHOD, měl ho pouze tematicky doplnit a s dostatečným předstihem informovat o chystaných událostech.²⁵⁹ Vycházel ještě za působení následného faráře P. Václava Chrousta do roku konce 2001,²⁶⁰ ovšem již v částečně pozměněné podobě od původního konceptu, kdy se více začal místy přibližovat časopisové podobě.

6. 6. Hudba

schola²⁶¹ – Schola vznikla někdy kolem roku 1980 za působení P. Jindřicha Šulce, který sboristy kontaktoval s panem Bohuslavem Korejsem, pod jehož školením se postupně schola vzdělávala v liturgickém zpěvu. Sbormistrem byl od počátku Vojtěch Láška. Scholou prošla celá řada lidí a zároveň se částečně kryla s modlitební skupinou, ke které později náleželi i „nezpěváci“. Schola jezdí na společné duchovní obnovy.

skupina Hallelu²⁶² – („Rytmická“) hudební skupina doprovázela některé mše, chvály, tzv. velké středy (viz. 6. Příloha č. 3: 6. 2. *Katolická charismatická obnova*) ad. Vznikla někdy během roku 1994 či 1995.²⁶³ Rozpadla se někdy v 1. polovině 1. desetiletí 21. století. Personální složení se částečně během existence skupiny proměňovalo. Vedoucím skupiny byl Jiří Hochman (kytara, zpěv). Od počátku byly dlouhodobými členy: Martin Svoboda (kytara), Vojtěch Černý (kytara, příčná flétna), Tomáš Miškovský (basová kytara), Markéta Svobodová (zpěv) a Alice Žváčková (zpěv).²⁶⁴ Sestavou během existence skupiny prošla ještě celá řada dalších hudebníků (např. Klára Lukavská, František Hnátek).²⁶⁵ Název skupina odvodila z písně „Z Betléma se ozývá“ od skupiny Spirituál Kvintet, kde se v refrénu zpívá „Hallelu, hallelu“.²⁶⁶

zpěvy z Taizé – Na konci roku 1990 se poprvé v tehdy ještě Československu uskutečnilo ekumenické celosvětové setkání mladých, inspirované a podnícené komunitou v Taize. Do setkání a lokání spoluorganizace akce se zapojila chodovská farnost. Mnoho rodin poskytlo účastníkům setkání ubytování v rodinách a mnoho dalších farníků různým způsobem a na různých úrovních vypomáhalo při organizaci setkání. Ekumenicky laděné

²⁵⁹ Tamtéž.

²⁶⁰ ŽF Advent a Vánoce (2001).

²⁶¹ ŽF říjen-listopad (1996). – LÁSKOVÁ Marie / LÁSKA Vojtěch: *Všechno, co žije, at' chválí Hospodina*, in: FCHODOVINY 12 (2003), s. 8-9.

²⁶² Snad jediným pramenem k historii skupiny je kromě nahrávek v archivu jejich bývalých členů: STAŇKOVÁ Lucie: *Rozhovor s hudební skupinou Hallelu*, in: FCHOD 5 (1996), s. 7-9.

²⁶³ HOCHMAN Jiří, in: Tamtéž, s. 8.

²⁶⁴ Tamtéž, s. 7.

²⁶⁵ HOCHMAN Jiří / ŽVÁČKOVÁ Alice, in: Tamtéž, s. 7.

²⁶⁶ SVOBODOVÁ Markéta, in: Tamtéž, s. 7-8.

meditativní písně (zpívané většinou anglicky a latinsky) poté přirozeně ovlivnily liturgický a i mimoliturický zpěv a modlitby de facto hned několika generací v celé republice. Díky setkání v Praze v roce 1990 a v následných letech, kdy již naopak domácí věřící odjížděli na podobná setkání do jiných metropolí po Evropě, zpěvy z Taize zdomácněly i ve farnosti na Chodově a doplňují tak podnes paletu hudebního doprovodu mši a modlitebních setkání (např. Výstavy nejsvětější svátosti²⁶⁷). Setkání při těchto zpěvech a jejich cvičení, spojené tím vždy s modlitbou, organizovala především zpočátku ve 2. polovině 90. let 20. století Olga Polanská.²⁶⁸ Později vedení převzal Radek Tichý a sbor se značně z malého počtu rozšířil o několik desítek a také o různé hudební doprovodné nástroje. Sbor také pořádal víkendová soustředěních a skupina.²⁶⁹ V roce 2004 se sbor aktivně účastnil jako hudební doprovod Světového dne mládeže v Kolíně nad Rýnem a na to navazovalo koncertní turné v různých německých městech.²⁷⁰

dětská schola – V roce 1997 ji vybuodovala jako vedoucí Bohunka Kabátová. Schola se scházela jednou týdně.²⁷¹

6. 7. Divadlo

farní divadlo Černobyl – Zakládající osobností, iniciátorkou všech her, scenáristkou a režisérkou byla Marta Nesnídalová. Prvním představením byla v KC uvedená satirická hra *Purpurový ostrov* z pera Michaila Afanasjeviče Bulgakova.²⁷² Druhou a podle odezev diváků velmi vyvedenou rozsáhlejší realizací byl od téhož autora v KC uvedený dramatinovaný román *Mistr a Markétka*.²⁷³ Obě hry měly několik repríz. Dále mezi ostatními kratšími realizacemi jmenujme trojici pohádek z *Fimfára* Jana Wericha v KC a některé krátké skeče na farních plesech a při jiných příležitostech. Divadlo již dnes nehraje. Ve volném souboru se objevovali nejen „věřící“ farníci ale i „farníci nevěřící“ a různí přidružení přátelé a sympatizanti. Rovněž generačně nebyl soubor uzavřen, ale hráli tam vedle sebe zástupci takřka všech generací. Ve hře *Mistr a Markétka* se dokonce sešli jako účinkující hned tři duchovní: bývalý chodovský farář a v té době již generální vikář pražské arcidiecéze P. Michael Slavík, tehdejší farář P. Václav Chroust a jemu pomocný kaplan P. Pavel Semela.

²⁶⁷ ŽF říjen-listopad (1996).

²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ FCHODOVINY 12 (2002), s. 4.

²⁷⁰ FCHODOVINY 11 (2004), s. 6-7.

²⁷¹ *Nabídka zájmové činnosti pro všechny věkové kategorie, školní rok 1997/1998*, ŽF říjen (1997) – příloha.

²⁷² ŽF březen (1999).

²⁷³ FCHODOVINY 3 (2002), s. 6.

6. 8. Zájezdy a poutě

Z množství uskutečněných poutí a zájezdů nevybírám pouze nejvýraznější, ale především dohledané. Vedle níže uvedených se jich ovšem uskutečnila celá řada, jak svědčí vzpomínky mnohých farníků.

zimní lyžování v Alpách²⁷⁴

letní pěší turistika v tyrolských Alpách v Itálii („Bolzano“)²⁷⁵ – Letní pobytové zájezdy farnosti vznikly jako výměnné pobyty spřátelených farností na Chodově a v Bolzanu na severu Itálie. Bolzánští poskytovali k rekreaci a utužení farního společenství Chodovským jednou ročně horskou chalupu Vürzjoch ve výšce 2002. První tamní pobyt se uskutečnil roku 1994 a každoročně se až doposud organizuje. Skupinu farníků různého věku doprovázeli i chodovští kněží, mnohdy i po svém odchodu za jinou pastorační štací (P. Michael Slavík, P. Pavel Semela). Jistým poděkováním Bolzánským jsou od počátku naopak krátké pobyty v Praze s ubytováním v rodinách.

Izrael – Iniciátorem poutí do Izraele byl P. Petr Bubeníček. První se uskutečnila v listopadu 1997. Pout' byla na úmysl vybudování nového ekumenického centra (srov. kapitola 2. 2. *Kostel sv. Františka a další sakrální objekty ve farnosti*).²⁷⁶ Druhá pout' nesla název „Velké jubileum – Izrael 2000“.²⁷⁷

pout' na Velehrad – duben 1996²⁷⁸

pout' do Plzně, Kladrub a Stříbra – V červnu 1998. V rámci poutě byla také návštěva Meditační zahrady v Plzni, kterou vybuodoval bývalý politický vězeň Václav Hruška.²⁷⁹

pout' na Svatou Horu – Pout' se uskutečnila v sobotu 31. 5. 1997. Jelo se osobním vlakem do Osova a odtud se šlo asi 20 km pěšky na Svatou Horu u Příbrami, kde se konala mše svatá.

dálková etapová Cyrilo-metodějská pout' Levý Hradec–Velehrad – Pout' měla tradici od roku 1982 a probíhala tradičně každý rok od února do května o sobotách a nedělích.²⁸⁰

farní výlety pro rodiny (nejen) s dětmi

²⁷⁴ FCHODOVINY 11 (2002).

²⁷⁵ K počátkům výměnných pobytů Praha-Bolzano: *Byli jsme u toho*, in: FCHOD 4 (1995), s. 5. – LUKAVSKÁ Klára: *S farností do Dolomit*, in: FCHOD 6 (1995), s. 5.

²⁷⁶ FCHOD 11 (1997).

²⁷⁷ ŽF říjen (1999).

²⁷⁸ FCHOD 5 (1996), s. 16.

²⁷⁹ ŽF červen (1998).

²⁸⁰ FCHOD 1 (1998), s. 15.

poutě ke kapli sv. Jana Nepomuckého na Hájích – Ke kapli sv. Jana Nepomuckého (srov. kapitola 2. 2. *Kostel sv. Františka a další sakrální objekty ve farnosti*) se konaly a konají každoroční poutě.²⁸¹

pout' „Ludmila“ pro rodiče a děti na Tetín²⁸²

rekolekce – některé rekolekce probíhaly také v přírodě, nejčastěji na tábořišti, kde předtím byl farní tábor.

6. 9. Farní plesy

Ve farnosti, jak je dnes ve městech obecnějším rysem, probíhají už od roku 1993 každoročně farní plesy. V roce 2008 se ples uskutečnil již po šestnácté. Zprvu se konaly v dnes již zrušeném kulturním středisku Opatov na Jižní Městě. Za P. Petra Bubeníčka se ples v roce 1998 jednou konal v kulturním domě Eden ve Vršovicích. V roce 2008 se ples poprvé konal v novém Komunitním centru Matky Terezy.

6. 10. „Družba“ s okolím

kurzy Alfa – Jedná se 10-týdenní praktický úvod do křesťanství. Kurzy jsou určeny především pro tzv. nevěřící, resp. pro lidi, co nechodí do kostela. Kurzy Alfa probíhají třáčka po celém světě. Nejsou založeny na jediné charismatické osobě evangelizátora či kazatele, ale na místním společenství. Jednotlivé setkávání a „části“ kurzu jsou strukturována tak, aby se vždy byla neformální a proto také vždy začínají společnou večeří, po které následuje vlastní výuka a rovněž podstatná diskuse.²⁸³

První Alfa kurz probíhal na jaře roku 2000 pod vedením Marty Nesnídalové.²⁸⁴ Další kurz proběhl na jaře roku 2002 pod vedením P. Pavla Semely, který ho obohatil o své praktické zkušenosti z kurzů Alfa, které dříve vedl v Praze-Stodůlkách. Kurzy skončily s odchodem P. Pavla Semely v roce 2003.²⁸⁵

Bolzano – viz. 6. Příloha č. 3: 6. 8. *Zájezdy a poutě: letní pěší turistika v tyrolských Alpách v Itálii („Bolzano“)*.

²⁸¹ ŽF květen (1998).

²⁸² ŽF září (1999).

²⁸³ SEMELA Pavel: *Kurzy Alfa v naší farnosti*, in: ŽF Advent a vánoce (2001). – SEMELA Pavel: *Kurzy Alfa ano či ne?*, in: FCHODOVINY 2 (2002), s. 6.

²⁸⁴ ŽF březen (2000).

²⁸⁵ SEMELA Pavel: *Kurzy Alfa v naší farnosti*, in: ŽF Advent a vánoce (2001). – SEMELA Pavel: *Kurzy Alfa ano či ne?*, in: FCHODOVINY 2 (2002), s. 6. – *Kurzy Alfa 2. dubna-11. června 2002* (propagační leták – uložen v archívu na faře v Praze-Chodově).

farní divadlo Černobyl – Představení farního divadla byla jednak nabídkou i širšímu publiku Jižního Města a pak také v samotném divadle byli zapojeni i „nevěřící“ sympatizanti. – srov. 2.6.7. *Divadlo*.

Farní charita Praha 4-Chodov – Od roku 1993 začala ve farnosti pracovat charitní ošetrovatelská služba. Hlavním posláním a cílem je zajišťovat kvalitní a plnohodnotný život seniorům a občanům (bez rozdílů vyznání, sociálního a zařazení apod.) se zdravotním postižením v jejich vlastním sociálním prostředí.²⁸⁶ Časem se podařilo nabízet klientům komplexní domácí péči, „*kteřá v sobě zahrnuje nestátní zdravotnické zařízení a komplex sociálních služeb*“.²⁸⁷

Prvním ředitelem byl Ing. Jaroslav Hnátek, kterého po krátké době vystřídal Ing. Jiří Vyšohlíd a následných se ve funkci vystřídali Ludmila Svatková-Horynová, MuDr. Jaroslav Eliáš a nyní ji již dlouhou dobu od roku 1998 vede Mgr. Eva Černá. Tprvu Farní charita Praha4-Chodov sídlila v Tererově ulici čp. 1355. Po otevření KC-JM v Modletické ulici přesídlila Charita tam. V současné době sídlí v nově otevřeném a vysvěceném KCMT.

Jednotlivé projekty Farní charity:

- ošetrovatelská služba – zdravotní sestry, pod dohledem lékaře, pečují o klienty 7 dní v týdnu 24 hodin denně
- pečovatelská služba – péče o domácnost a zajištění osobní hygieny atd., zajišťováno ošetrovatelkami 7 dní v týdnu od 8 do 21 hodin
- osobní asistence – pomoc se zvládnutím běžných každodenních úkonů; terénní služba
- péče o obviněné a odsouzené občany – cílem je podpora a pomoc obviněným a vězněným; jde o písemný i osobní kontakt²⁸⁸
- další řada aktivit: např. sociální poradenství, zaměstnávání s rekvalifikačním vzděláváním, sbírky ošacení a burzy

²⁸⁶ FCHODOVINY 2 (2002), s. 7.

²⁸⁷ <http://www.charita-chodov.net/projekty/homecare.html>

²⁸⁸ FCHODOVINY 7-8 (2002), s. 11.

7. LITERATURA A PRAMENY

7.1. Zkráceně citovaná literatura a prameny

AG: DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*, (ze dne 7. prosince 1965), in: Dokumenty 2. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

AUGUSTA 1998: AUGUSTA Pavel (ed.): *Kniha o Praze 11*, Praha: Milpo, 1998.

CIC: CODEX IURIS CANONICI. Auctoritate Ioannis Pauli PP. II. Promulgatus / Kodex kanonického práva. Úřední znění textu a překlad do češtiny, Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1994.

FCHOD: FCHOD (1994 – 1998), časopis farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

FCHODOVINY: FCHODOVINY (2002 – 2008), časopis farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

ChD: DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus*, (ze dne 28. října 1965), in: Dokumenty 2. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

KKC: *Katechismus katolické církve*, Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1995.

LG: DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Věroučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, (ze dne 21. listopadu 1964), in: Dokumenty 2. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

SC: DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: Věroučná konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, (ze dne 14. prosince 1963), in: Dokumenty 2. vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

TICHÝ 2003: TICHÝ Radek: Bašta charismatiků? Proměny jednoho katolického společenství, in: *Sociologie z masa a krve V.*, Sborník bakalářských prací studentů ISS FSV UK, Praha 2003, s. 33-58.

TICHÝ 2006: TICHÝ Radek: *Komunitní centra na pražských sídlištích*, Nепublikovaná Závěrečná zpráva pro Arcibiskupství pražské, únor 2006.

UR: DRUHÝ Vatikánský koncil: Dekret o ekumenismu *Unitatis redintegratio*, (ze dne 21. listopadu 1964), in: *Dokumenty 2. vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

ŽF: Život farnosti (1996 – 2001), informační věstník farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

7.2. Všechna použitá literatura a prameny

Archiv pracovních smluv (uloženo na faře Praze na Chodově).

AUGUSTA Pavel (ed.): *Knihy o Praze 11*, Praha: Milpo, 1998.

BAUMERT Norbert: *Dary Ducha Ježíšova*, Praha: Pastorační středisko, 1986.

CODEX IURIS CANONICI. Auctoritate Ioannis Pauli PP. II. Promulgatus / Kodex kanonického práva. Úřední znění textu a překlad do češtiny, Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1994.

Dotazníky o katechetické službě farnosti (uloženo na Arcidiecézním katechetickém středisku Arcibiskupství pražského v Thákurově ulici v Praze).

Dotazníky pro duchovní správce, 1992 – 2006 (kopie uloženo na faře při kostele sv. Františka v Praze-Chodově).

Dotazníky Systematické katechetické činnosti podle osob katechetů a katechetizovaných skupin (uloženo na Arcidiecézním katechetickém středisku Arcibiskupství pražského v Thákurově ulici v Praze).

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL: *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

EVANGELII NUNTIADI: Apoštolská exhorace Pavla VI *Hlásání Evangelia* (z 8. prosince 1975), Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1990.

Farní rada - P. Václav Chroust, P. Karel Kočí (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

FCHOD (1994 – 1998), časopis farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

FCHODOVINY (2002 – 2008), časopis farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

GÓRECKI Edward: *Církev se uskutečňuje ve farnosti. Kanonicko-pastorační příručka pro duchovní a laiky*, Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1996.

GOTTFRIED Libor: *Původní uspořádání deskových obrazů Mistra Theodorika v kapli sv. Kříže* (průvodní leták k výstavě v KC JM, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

HAMALOVÁ Vlasta / NOVÁK Radek: *Alice Žváčková* (rozhovor),
<http://www.cho.cz/effatha/effatha.php?clanek=111> (vyhledáno dne 30. 8. 2007).

Hlášení o úkonech duchovní zprávy a dalších statistických údajích (kopie uloženy na faře v Praze-Chodově).

<http://www.charita-chodov.net>

JAN PAVEL II.: *7x o laicích. Promluvy Sv. Otce pronesené na generálních audiencích listopad '93 – březen '94*, Praha: Sekretariát Rady laiků pražské arcidiecéze, 1995.

Katalog Arcidiecéze pražské, <https://katalog.apha.cz>.

Katechismus katolické církve, Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1995.

Kniha biřmovaných (uloženo na faře při kostele sv. Františka v Praze-Chodově).

Kniha církevně oddaných (uloženo na faře při kostele sv. Františka v Praze-Chodově).

Kniha pokřtěných (uloženo na faře při kostele sv. Františka v Praze-Chodově).

Kurzy Alfa 2. dubna-11. června 2002 (propagační leták – uložen v archívu na faře v Praze-Chodově).

Oběžník Arcibiskupství pražského 2 (1991), uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

OPATRNÝ Aleš: *Pastorace v postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

OPATRNÝ Aleš: *Pastorační situace u nás. Analýzy a výhledy*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1996.

SLAVÍK Michael: *Křest Duchem svatým. Základní zkušenost v charismatické obnově*, Praha: Pastorační středisko, 1998.

Stanovy pastoračních rad Arcidiecéze pražské, in: ACAP 2000/4 – příloha.

Stanovy pro farní rady Plzeňské diecéze, in: Farní rada 1994-1999 (uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově).

Starokatolická církev ve Varnsdorfu, <http://www.starokatolici.cz/varnsdorf.html> (14. 3. 2008).

TICHÝ Radek: Bašta charismatiků? Proměny jednoho katolického společenství, in: *Sociologie z masa a krve V.*, Sborník bakalářských prací studentů ISS FSV UK, Praha 2003, s. 33-58.

TICHÝ Radek: *Komunitní centra na pražských sídlištích*, Nепublikovaná Závěrečná zpráva pro Arcibiskupství pražské, únor 2006.

Zpravodaj pražské arcidiecéze, květen (2003).

Zpravodaj pražské arcidiecéze, listopad (2005).

Život farnosti (1996 – 2001), informační věstník farnosti při kostele sv. Františka z Assisi v Praze-Chodově, uloženo v archívu na faře v Praze-Chodově.

8. ANGLICKÁ ANOTACE

The changes of the life at the parish in 1989-2007

This work takes notice of the Prague parish by the church of St. Francis from Assisi in Chodov, and trying to describe all the changes inside the parish after revolution in 1989. This parish belongses between the biggest parishes in the Czech republic and stretches in the middle of the 100.000 population housing estate in the suburb of Prague – this is soecification, and big opportunity for gospeling.

The key-words:

- St. Francis' church
- charismatic renewal
- pray community
- gospeling activity
- Komunity centre of Mother Theresa